

de RAAD SHEER

Een uitgave van de Vereniging Raadsherenbuurt Leiden
45e jaargang, nummer 4, December 2023

45 jaar de Raadsheer!

In deze Raadsheer: 45 jaar de Raadsheer, de buurt in 1945, de bewoners van nummer 45, het getal 45, de Tophits van 45 jaar geleden, koken in 45 minuten, een kerststal van 45 jaar oud, herinneringen

En ook een familiebericht, de herinrichting, activiteiten met Oekraïense burens, Coenraad van Beuning, het kettinginterview, de culturele agenda, de puzzel, de vensterbank, het zoekplaatje en de mini-buurtgids

DE INHOUD

Buurtnieuws

Van de redactie	3
Van het bestuur	4
RHB helpt Oekraïne	5
Nieuws uit de Leidse Hout	6
De energietransitie	6
Werkgroep herinrichting	7
Hoorzitting Rozenpleintje	9
In Memoriam de metasequoia	9
Sint-Maartenviering in de buurt	10
Het verhaal van Sint-Maarten	11

Thema 45 jaar

Onze buurt in 1945	13
Bevrijdingsdag 1945	14
De eerste Raadsheer	14
Herinnering van Maarten Mentzel	15
Over het getal 45 en sudoku	16
Wie woont er op Fagelstraat 45?	17
Postagentschap Spoor	17

20-jarig jubileum	18
Wie woont er op Warmonderweg 45?	19
De Top 40 van 45 jaar geleden	20
Wie woont er op Johan de Wittstraat 45?	21
Makkelijk recept uit 1983	22
Foto's van buurtfeest 1978	23
Column José Niekus en recept	24
Gedicht 45 jaar Suriname	26
Themapuzzel 45 jaar de Raadsheer	27

Buurtgenoten

Kettinginterview	28
Familieberichten	29
Onze Raadsheren	29
Wat staat er op uw vensterbank?	30

Uitsmijter

Van de Straat	32
Culturele agenda	33
Oplossing zoekplaatje	33
ABC-pagina	35

TOEKOMSTIGE BUURTACTIVITEITEN

Nieuwjaarsborrel

Bij tennisclub de Leidse Hout

Zondag 14 januari

Algemene Ledenvergadering

Bericht volgt vanuit het bestuur

De digitale Raadsheer

De digitale versie, in kleur, vindt u op www.raadsherenbuurt.com
Ook de oude Raadsheren kunt u hier nog eens nalezen

Van de REDACTIE

45 jaar pennenvruchten Eveline Kamstra, eindredacteur

In 1978 had de gemeente Leiden de intentie om een busbaan dwars door de Leidse Hout aan te leggen, opdat het Diaconessenhuis beter bereikbaar zou worden. Dit veroorzaakte flink wat onrust in de buurt. Het protest tegen de busbaan zwol aan en resulteerde in een succesvolle handtekeningenactie waarbij 1300 handtekeningen werden opgehaald: de gemeente gooide het plan toen maar snel in de prullenbak. De geest was uit de fles; het verzet tegen de busbaan vormde de aanleiding om te komen tot de oprichting van het wijkcomité Raadsherenbuurt en in september 1978 vond de oprichtingsvergadering plaats. Eind van dat jaar verscheen de eerste Raadsheer, samengesteld door een redactie die werd bemand door vijf vrouwen. Wat begon als een actiepamflet tegen plannen van de gemeente, is in 45 jaar uitgegroeid tot een informatieve kwartaalkrant met artikelen over onze buurt en de belevenissen van buurtgenoten.

De Raadsheer was vroeger, voor het internettijdperk, een belangrijk nieuwsmedium, veel meer dan nu. Voorheen bevatte de buurtkrant vaak langere artikelen, verslagen van bestuursvergaderingen, ingezonden stukken van derden (niet zelden van buiten de buurt) en werd er melding gemaakt van meer (en deels andere) buurtactiviteiten, zoals jeu de boules, fietstochten, zadenruilbeurs, kunst in de kamer en een kinderpagina. Er stonden vroeger geen advertenties in de buurtkrant. De Raadsheer van nu bevat de vaste rubrieken *Buurtnieuws* (werkgroep RHB-Oekraïne, Nieuws uit de Leidse Hout, werkgroep Herinrichting, Energiewerkgroep, Zoekplaatje), *Buurtgenoten* (kettinterview, schets van de Raadsheren, wat staat er op uw vensterbank?) en de *Uitsmijter* (Van-de-Straat, Culturele agenda). En verder enkele advertenties, die de kosten deels dekken.

En nog altijd heeft elke Raadsheer zijn eigen thema. Dit nummer heeft als thema 'vijfenvestig'. Wat valt daarover te vertellen? Het getal 45 is een zeer interessant getal met complexe eigenschappen; Wolter Mooi neemt u mee in de getalstheorie. In de Raadsherenbuurt zijn drie straten met huisnummer 45. Wij gingen op pad om de bewoners van nummer 45 te interviewen. Nostalgie bracht de redactieleden terug naar hun schooltijd, terwijl we tijdens de vergadering de nummer 1 hits uit 1978 ten beste gaven. 45 doet velen direct denken aan het einde van de Tweede Wereldoorlog in 1945; Kiki Breet schrijft over het bevrijdingsjaar in de Raadsherenbuurt. En passant leverde zij tevens een recept dat zich in 45 minuten laat bereiden. Columnist José Niekus ten slotte koestert haar 45 jaar oude kerststal.

De voorplaat is weer van de hand van Pien. Daarnaast rekent de redactie zich rijk met onze twee huistekenaars die de binnenkant opsieren, Yvonne Verdonk en Wolter Mooi. We zijn reuzeblij met deze drie talenten.

Er valt weer veel te lezen en te kijken. Voor wie nog niet genoeg heeft, heeft hoofdredacteur Anne enkele pareltjes uit vervlogen tijden opgeduikeld uit oude exemplaren van de Raadsheer (alle oude nummers zijn gedigitaliseerd en nu online terug te lezen op de website www.raadsherenbuurt.com).

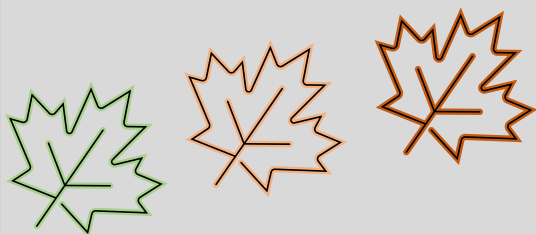
De redactie wenst u warme feestdagen en een voorspoedig Nieuwjaar

Het volgende nummer heeft als thema: bedrijvigheid en de deadline is 3 maart 2024.

Zoekplaatje Kiki Breet

Waar zijn deze blaadjes tegen het raam 'gewaaid'?

De oplossing vindt u achterin deze Raadsheer.

Van het BESTUUR

'De Raadsheer als anker in een onzekere wereld' Robbert de Waal

Beste buurtgenoten,

In de tijd van het jaar waarin niets voorspelbaar lijkt te zijn – of het nu gaat om de vraag of de Sint op tijd in ons land arriveert, of hoe het grillige weer ons dagelijks leven beïnvloedt, of zelfs hoe ons politieke landschap door een explosie op rechts is veranderd – mogen we ons gelukkig prijzen met een baken van stabiliteit in onze prachtige buurt: de Raadsheer.

Te allen tijde toont de Raadsheer aan dat, hoewel creativiteit gedijt bij onvoorspelbaarheid, chaos en diversiteit, het een geruststellende gedachte is dat dit stukje prachtig proza viermaal per jaar op onze deurmat valt. In deze onzekere wereld vormt de Raadsheer een anker, een bron van informatie en vermaak waarop we kunnen vertrouwen.

Met trots kunnen we terugkijken op de afgelopen 45 (!) jaren, waarin velen zich hebben ingespannen om onze buurt te voorzien van broodnodige informatie en vermakelijke verhalen. Onze buurt is verknocht met De Raadsheer. Wij zijn alle betrokkenen die zich door de jaren heen hebben ingezet enorm dankbaar.

Rest mij niets anders dan jullie allemaal warme en gezellige feestdagen toe te wensen, gevuld met liefde, vreugde en gezondheid!

Namens het voltallige bestuur nodig ik jullie bij deze graag uit om samen het glas te heffen tijdens de nieuwjaarsborrel op zondag 14 januari, die plaatsvindt bij tennisclub de Leidse Hout. Laten we samen het nieuwe jaar verwelkomen en proosten op de onvoorspelbare verrassingen die 2024 in petto houdt!!

Met hartelijke groet, Robbert de Waal,
Bestuur Raadsherenbuurt

Raadsherenbuurt helpt Oekraïne Wiana van den Ingh

De activiteiten met en voor onze Oekraïense buurtgenoten zijn ook in de afgelopen zomerperiode enthousiast voortgezet. Nog steeds is een aantal wijkbewoners betrokken bij het voorbereiden, uitzoeken en uitvoeren daarvan. Soms omdat ze zelf al ermee bezig zijn, bijvoorbeeld met tennissen. Zo hebben leden van de tennisclub Leidse Hout op gezette tijden beginnende en geoefende Oekraïense spelers 'gecoacht'. Dat werd zeer gewaardeerd en daarom wilde men de Nederlandse coaches op een bijzondere manier bedanken: op vrijdag 10 november werd een gezellige, emotievolle

Oekraïense avond gevierd in het clubhuis van tennisvereniging de Leidse Hout waar eten, info over Oekraïense steden, zang en dans elkaar afwisselden. De gastvrijheid en ondersteuning vanuit de tennisvereniging was weer hartverwarmend!

Voor de wat oudere Oekraïners, die veelal niet werken en dus veel tijd omhanden hebben, zijn een begeleid gymclubje en wandelclubje gevormd. Dat laatste vooral ook om de stad Leiden beter te leren kennen – de vele regenbuien in november werden daarbij niet geschuwd! Ook hebben enkele groepen deze zomer Museum Boerhaave meermalen bezocht om de hele collectie te bekijken. Vooral de bètawetenschappers waren zeer geïnteresseerd. Het is een uitkomst dat wij regelmatig een beroep kunnen doen op twee tolken. Beide vrouwen leveren steeds een geweldige prestatie met hun soepele vertalingen van de vaak ingewikkelde teksten van de (museum)gidsen!

Sinds de activiteit werd verplaatst worden de dansavonden van de energieke Ser Ozdemir sterk gemist door de wat oudere Oekraïners. De dames (en een enkele heer) zouden heel graag ermee doorgaan en dan vooral weer in de buurt. DANSLERAAR GEZOCHT: als er in onze buurt iemand is die dit wekelijks zou willen voortzetten of iemand kent die dat zou willen doen, laat het weten (zie mailadres hieronder).

Het zal niemand zijn ontgaan dat naast alle leuke activiteiten vlak voor het begin van het nieuwe schooljaar aan de bewoners van de achtste etage Houtlaan een gedwongen verhuizing naar de Lange Mare werd aangekondigd. Ons gezamenlijke, intensieve verzet daartegen, ook met het Vogelwijk Comité en de Wijkvereniging Houtkwartier, heeft niet mogen baten. Intussen worden de verlaten eenheden ingericht voor studenten.

Gezien de langere periode waarin de Oekraïners nu al aan de Houtlaan verblijven, merken wij dat velen inmiddels de weg hebben gevonden naar, bijvoorbeeld, een betaalde baan en naar officiële instanties die verder kunnen helpen bij hun deelname aan de samenleving. Met degenen die daar behoefte aan hebben, werken wij echter nog steeds samen. Voor de komende maanden staan mogelijk een kerstviering op stapel, rondleidingen in het RMO en bij Estec, en een bezoek aan de oude gebouwen van de Leidse universiteit.

De vrijwilligers en de initiatiefgroep blijven doorgaan, omdat het belangrijk is aandacht te blijven houden voor (de oorlog in) Oekraïne en voor de situatie van de Oekraïense vluchtelingen in onze buurt.

De *Initiatiefgroep Raadsherenbuurt helpt Oekraïne* bestaat uit Marianne Reijnhoudt, Ine Wiersma, Petra van Esch, Roos Toxopeus en Wiana van den Ingh. Wil jij *Initiatiefgroep Raadsherenbuurt helpt Oekraïne* helpen? Bijdragen en suggesties in welke vorm dan ook, zijn heel welkom! Mail naar: i.wiersma@planet.nl

Nieuws uit de Leidse Hout. Toen en nu Lieke van Boven

“Nou”, zei Maarten plagend tegen mij, “jouw Zwerfafvalgroep zou hier niets te zoeken hebben”. Ik plaagde terug: “En jouw GroenGroep ook niet!”. Hier was Japan. We liepen terug naar ons hotel na een bezoek aan het park Kōraku-en in de stad Okayama. Een prachtig park met sierlijke vijvers en watervallen, en een weelde aan zorgvuldig gesnoeide bomen. Maar vooral: geen spoor van afval ondanks het ontbreken van prullenbakken, en schone, hele bankjes zonder tapijt van peuken eromheen en op meerdere plaatsen brandschone toiletten.

Bestuursleden van de Vereniging Vrienden van de Leidse Hout lijden aan een soort beroepsdeformatie, waar zij ook komen beoordelen zij (stads)parken op een aantal kenmerken. Denk aan: het groenbeheer, zwerfafval, prullenbakken, aan- of afwezigheid van toiletten. Na zes jaar bestuurservaring, waarin we beiden onder andere aan de wieg hebben gestaan van de GroenGroep en de Zwerfafvalgroep, ontkomen ook wij er niet aan!

Kōraku-en is natuurlijk geen Volkspark. Je moet toegang betalen, net als voor de Hortus Botanicus, waar ook niemand het in zijn hoofd zal halen om afval te laten zwerven. Maar onze dialoog ging niet over dat park, maar over een drukke straat. Op straat, in de parkjes en bij groenstroken langs de rivier en rondom de bankjes geen spoor van zwerfafval te bekennen. Daarna viel het ons overal in Japan op, op het platteland en in de grote steden: de alom afwezigheid van afval, prullenbakken en peuken en de alom aanwezigheid van toiletten. Die laatste vind je – goed aangegeven – bijvoorbeeld op alle stations (tot het allerkleinste stationnetje op het platteland) en in de zogenaamde *convenience stores* (denk AH) in de grote steden, nooit op meer dan 200 meter afstand. Voor de ouder wordende mens een geruststellende gedachte. De meeste bovendien Japans hypermodern en altijd schoon.

In Tokushima zijn we wel in een echt Volkspark geweest. Net als in de Leidse Hout troffen we daar wandelaars, hardlopers, kleuterklassen en andere bezoekers. Ook hier: geen afvalbakken, geen zwerfafval, voldoende toiletten. Tot onze verwondering (en vreugde) was er in het park een tentoonstelling van beelden. Zouden wij dat in de Leidse Hout durven? In Japan is geen gevaar van vandalisme.

Je vraagt je af: hoe doen ze dat in Japan? Allereerst is het een kwestie van cultuur: respect voor de omgeving (en je medemens) is vanzelfsprekend. Daarnaast heel praktisch: roken op straat is verboden en eten op straat is not done. Roken mag alleen in afgeperkte ruimten binnen of buiten. Afvalbakken zijn niet nodig, want iedereen neemt afval gewoon mee naar huis. Zou deze visie ook schuilgaan achter het nieuwe beleid van de gemeente Leiden om het aantal (grote) afvalbakken in de Leidse Hout te verminderen?

Hoe was het 45 jaar geleden in de Leidse Hout? Van enige opwindende zwerfafval of peuken kan ik mij niets herinneren. Wel over potloodventers (die waren er echt!). Er bestond natuurlijk nog geen fastfood of koffie to go en het was normaal om ‘de schillen en dozen niet achter te laten voor de eigenaar van het bos’. We treffen nu in het park regelmatig stapels pizzadozen naast een volle afvalbak. Wel ben ik in die tijd een keer achter een boom gaan wildplassen, maar mijn excuus is dat ik hoogzwanger was en er geen toilet was op overbrugbare afstand. Ik weet vrij zeker dat ik in de periode dat ik in de allereerste redactie van de Raadsheer zat, precies 45 jaar geleden, nooit over zwerfafval heb geschreven. Nu dus wel.

Verslag informatieavond werkgroep energietransitie Femke Becht

Afgeladen vol zat het clubhuis van de tennisvereniging op de eerste informatieavond op 19 september 2023 over de energietransitie. De avond was grofweg ingedeeld in drie delen.

Enquête

Vooraf hadden de meeste aanwezigen een enquête ingevuld. Doel van enquête was tweeledig; enerzijds om een beeld te krijgen van de huidige situatie in de wijk, anderzijds om inzicht te krijgen in de behoefte aan informatie over de energietransitie.

BUURTNIEUWS

Gemeente

In de presentatie van de gemeente Leiden werd globaal geschetst wat de aanpak is om de energietransitie vorm te geven. Duidelijk werd ook dat de grootste klappen te behalen zijn met het renoveren en beter isoleren van de oude woningen, gecombineerd met een aansluiting op het stadswarmtenet van de gemeente. Nagenoeg alle gemeentelijke inspanningen zijn gericht op de woningen in en rondom de binnenstad. Het werd al snel duidelijk dat de Raadsherenbuurt in eerste instantie vooral op zichzelf aangewezen is voor de energietransitie.

Energiecoach

Maar dat hoeft geen reden te zijn om stil te blijven staan. Er zijn genoeg mogelijkheden om zelf aan de slag te gaan. Er zijn veel subsidiepotjes voor isolatie (dak, spouwmuur en vloer), HR++ dubbelglas, zonnepanelen en een (hybride) warmtepomp. De meeste investeringen verdienen je binnen een aantal jaren terug. Als je niet weet waar je moet beginnen, kan je een energiecoach vragen om advies. Die

komt langs en in een tijdsbestek van één á twee uur wordt jouw huis in kaart gebracht. Je krijgt een advies op maat welke maatregelen je zou kunnen nemen met een grove inschatting van de kosten. Voor een afspraak kun je een mail sturen naar energieraadsherenbuurt@gmail.com.

Informatie

Ben je geïnteresseerd en wil je meer weten over wat je zelf kan doen? Er is veel informatie te vinden op www.milieucentraal.nl. Daarnaast hebben de leden van de werkgroep energietransitie van de Raadsherenbuurt handzame stukjes geschreven over zonnepanelen, spouwmuurisolatie en de hybride warmtepomp. Je kunt ze vinden op www.raadsherenbuurt.com. Mocht je behoefte hebben aan meer informatie of vragen hebben dan kun je ons bereiken via energieraadsherenbuurt@gmail.com. Wij zullen jullie via de Raadsheer en de website op de hoogte houden van de activiteiten van de werkgroep energietransitie.

Herinrichtingsplannen: stand van zaken november 2023 Barbera Kersbergen

De voorbereidende werkzaamheden voor de vervanging van de riolering en de herinrichting van de straten in onze buurt zijn in volle gang. Voor de toekomstige aannemer wordt er een bestek en tekeningen opgesteld en zodra gereed zal er een aanbestedingsprocedure in gang worden gezet. Bomen zijn gekapt, de keuze voor een bouwterrein in de Raadsherenbuurt voor de opslag voor machines en materialen is gemaakt. De gemeente heeft de bewoners op de hoogte gebracht van de gemaakte keuze met een huis-aan-huisbrief. Het projectteam van de gemeente verwacht halverwege 2024 te kunnen starten met de werkzaamheden in fase 1 van de Raadsherenbuurt. Het gehele project, fase 1 & 2 van de Raadsherenbuurt, zal ongeveer anderhalf jaar in beslag nemen.

Werkzaamheden Vogelwijk

Door nu en dan een kijkje te nemen bij de werkzaamheden in de Vogelwijk wordt zichtbaar wat onze buurt te wachten staat. De eerste aanblik laat een aantal gedeeltelijk afgesloten, zanderige en autovrije straten zien met bomen die beschermd worden met planken. Er staan grote zakken met klinkers en pallets met bestratingsmateriaal. Elders liggen buizen en andere onderdelen voor de riolering, die nog de grond in moeten. Een aantal grote pompen voert water af naar de sloot, graafmachines en een shovel zijn aan het werk. Midden in de afgesloten straten staan busjes van werknemers en een grote tractor met een aanhanger van flink formaat.

De Nachtegaallaan is weer open voor verkeer. Een medewerker vertelt dat daar bijna een half jaar vertraging was omdat de rioolsleuf dicht langs een huis loopt, dat niet is onderheid. Specialistische werkzaamheden hebben ervoor gezorgd dat het huis niet is verzakt. In de westelijke helft van de Merelstraat is de riolering klaar en wordt de straat opnieuw ingericht. Het ziet er mooi en fris uit met nieuwe lichtgekleurde stoeptegels en parkeervakken van waterdoorlatende betonstenen. De gaten in deze betonstenen zijn gevuld met een soort grind. In de Roodborststraat wordt nu gegraven.

Bewoners merken op dat ze achter de werkzaamheden staan, maar dat de overlast tegenvalt. Er is veel bouwverkeer, met name bij het grasveld aan de Leeuwrikstraat dat als bouwterrein dient. Trillingen van de werkzaamheden worden soms gevoeld in de woningen, de trillingen worden door trillingsmeters in de gaten gehouden door de gemeente. De aannemer begint rond 7 uur en werkt soms ook op zaterdag. Er wordt ook wel langer doorgewerkt om achterstanden in te kunnen halen. Tijdens de rioleringswerkzaamheden draaien soms 24 uur per dag pompen om het grondwater uit de diepe geulen af te voeren naar de sloot, zodat er droog gewerkt kan worden. De pompen zijn geluidsreducerend en maken geen herrie, maar je hoort ze wel. De straten waar gewerkt wordt, zijn afgesloten voor auto's. Daardoor staat het 's avonds op andere plekken propvol. Verder is het oppassen voor fietsers die zich, al mag dat niet, over de stoepen haasten.

Er zijn ook aardige woorden: de vakmensen, die de werkzaamheden uitvoeren, zijn vriendelijk en voorzichtig. Ze houden goed rekening met de kinderen uit de wijk. Tijdens de werkzaamheden konden bewoners gewoon gebruik blijven maken van het riool.

BUURTNIEUWS

Locatie bouwterrein Raadsherenbuurt

Om de riolering te vernieuwen en de straten opnieuw in te richten is veel materiaal nodig. Bestratingsmaterialen, zand, grond, putten en buizen worden verwijderd en tijdelijk opgeslagen of afgevoerd. Nieuwe riolering en bestrating worden aangevoerd en ergens neergezet. Het werk wordt uitgevoerd met grote machines en er is een schafteket nodig voor de stratenmakers en een keet voor de uitvoerder. Een geschikte plek moet dichtbij gevonden worden want de nabijheid van Natura 2000 gebied Meijndel gebiedt een minimale stikstof- en CO₂-uitstoot. Het bouwterrein moet ook voldoende groot zijn. Ook mogen er geen materialen opgeslagen worden onder de kroon van bomen op het wortelgestel. Om vandalisme en diefstal te voorkomen wordt het bouwterrein omsloten door hoge bouwhekken.

Het is niet eenvoudig om in onze wijk een geschikte plek te vinden voor een bouwterrein. Het projectteam heeft dit probleem besproken met de werkgroep herinrichting (klankbordgroep) en gevraagd naar hun mening. Een deel van de Grote Speelweide in de Leidse Hout was een van de keuzes vanwege de afstand en qua ruimte. Groot bezwaar is dat het grote veld intensief wordt gebruikt voor recreatie en sport. Het heeft verder een monumentale status, is moeilijk te beveiligen en zou bovendien Werfpop beperken. Wethouders Fleur Spijker (sport) en Ashley North (Mobiliteit) hebben de verschillende belangen afgewogen en de keuze is gevallen op het in gebruik nemen van een deel van het grasveld bij de Leidse Reddingsbrigade. Er wordt met draaicurves onderzocht of de entree naar het bouwterrein via het laantje aan de Van Beuningenlaan te realiseren is. Dat zorgt voor een veiligere verkeerssituatie rond de basisscholen. Mocht deze entree niet passen, dan zal er een tijdelijke brug worden aangelegd op de Antonie Duycklaan tegenover het voormalige Bonaventura. De locatie van het bouwterrein is door het projectteam besproken met de scholen en verenigingen die gebruik maken van het sportveld.

Een deel van het materiaal mag en kan net buiten de wijk opgeslagen worden op een grote parkeerplaats. Het gaat om materiaal dat lang moet wachten voordat dit wordt afgevoerd of kan worden verwerkt in de straten.

Bomenkap

In de herfstvakantie is de kap van de grote sequoia's in de Hogerbeetsstraat voorspoedig verlopen. Kap van deze bijzondere bomen was pijnlijk om te zien, maar onvermijdelijk vanwege het uitgebreide wortelstelsel. Het oogt nu ruimer, lichter en kaal in de straat. "Gek genoeg went dat snel", aldus een bewoner. Na de rioleringswerkzaamheden zullen exemplaren van de inheemse Veldesdoorn of ook wel Spaanse Aak, middelgrote bomen die geschikt zijn voor smalle straten, nieuw aangeplant worden.

De gemeente heeft onderzocht of het mogelijk was de oude bomen te hergebruiken als straatmeubilair. De kosten daarvoor waren veel te hoog en het drogen van het hout duurt erg lang. Een deel van de stam van een van de bomen is als obstakel geplaatst naast speeltuin Vogelenwijk aan de Nachtegaallaan. (Zelf uitrekenen hoe oud de boom was? De jaarringen zijn te tellen.) De overige bomen zijn versnipperd en worden zo hergebruikt. Ook op andere plekken in de buurt zijn een aantal zieke bomen gekapt. Bewoners hebben hierover een brief ontvangen van de gemeente.

Wateroverlast

De record regenval in oktober en november heeft veel overlast gegeven in woningen aan de Van Oldenbarneveltstraat, Van Ledenberchstraat en Van Beuningenlaan. Het dringende advies is de overlast te melden bij de beheerafdeling van de gemeente via telefoonnummer 14071 of online via melding openbare ruimte. Het projectteam is overtuigd dat na de rioleringswerkzaamheden de situatie aan de straatzijde zal verbeteren omdat de gevolgen van piekbuien of langdurige regenval beter te beheersen zijn door het nog aan te leggen grondwater regulerende systeem. Bewoners ontvangen in het nieuwe jaar een brief met meer informatie over de aansluiting van hemelwaterafvoeren (regenpijp) aan de voorzijde van de woningen op het riool.

Werkgroep Externe Contacten

De werkgroep is uitgebreid met leden uit verschillende straten van de Raadsherenbuurt. In de volgende editie van de Raadsheer volgt meer informatie over de samenstelling van de groep. In samenspraak met het wijkbestuur heeft de werkgroep deelgenomen aan overleg voor kortetermijnmaatregelen voor de Posthof rotonde. In tegenstelling tot de wijkvereniging van het Houtkwartier ziet de werkgroep geen oplossing in eenrichtingsverkeer voor fietsers op de rotonde middels een tweede oversteek op de Rijnsburgerweg. Dit zorgt voor een nog grotere terugslag van het autoverkeer op de Rijnsburgerweg en daardoor meer sluipverkeer door onze wijk.

Hoe staat het met de herinrichting van het Rozenpleintje? Maarten Mentzel

Verslag van de hoorzitting op 6 oktober

Vanaf maart 2020 speelt in het overleg met de gemeente ook de voorgenomen herinrichting van het Rozenplein aan de Johan de Wittstraat. Op 20 februari 2023 werd een 'verzoek om informatie herinrichting Rozenplein' bij de gemeente ingediend. Dit gebeurde op basis van de Wet Open Overheid (WOO, ingegaan in 2022). Deze wet regelt het recht op informatie over alles wat de overheid doet: 'Eenieder heeft recht op toegang tot publieke informatie zonder daartoe een belang te hoeven stellen'. Er werd bij het College van B en W verzocht om alle informatie toe te sturen die verband houdt met de besluitvorming en uitvoering van de herinrichting van het Rozenplein aan de Johan de Wittstraat ter hoogte van de Hogerbeetsstraat.

De interesse op grond van dit WOO-verzoek kwam voort uit het gegeven dat de buurt zich in meerderheid heeft uitgesproken vóór een variant waarin de huidige situatie met ventweg en een groen rozenperk behouden blijft. Maar waarom werd dan toch de variant waarin de huidige situatie wordt gewijzigd aan de gemeenteraad gepresenteerd?

Een speciale onafhankelijke Commissie van de Bezwaarschriften heeft zich gebogen over dit informatieverzoek. De vraag lag voor of het besluit tot herinrichting van het Rozenplein in de Raadsherenbuurt door zowel de wethouder als de gemeenteraad op juiste en volledige informatie is genomen. De behandeling van het informatieverzoek kwam op 6 oktober 2023 aan de orde in een openbare zitting in het Stadskantoor (gebouw Level). Er lag daartoe een verweerschrift van de gemeente op tafel, dat was opgesteld door de juridisch adviseur van de gemeente. De Commissie stelde aan het college de vraag waarom bij de door de gemeente geopenbaarde stukken zoveel documenten ontbraken, bijvoorbeeld de brieven van zowel het bestuur van de wijkvereniging als van omwonenden van het Rozenplein. Tijdens de zitting is afgesproken dat het college van B en W alsnog een nazoekslag verricht naar ontbrekende documenten. Daarna zal de Commissie tot een advies komen.

In Memoriam de metasequoia Hans Reijngoud

De negen watercipressen uit de Hogerbeetsstraat zijn niet meer. Jammer, ze waren uniek, het waren levende fossielen. We kenden ze als fossielen reeds uit het Krijttijdperk, de tijd van de Dino's, ze waren algemeen in het Tertiair en de heersende zienswijze was dat ze waren uitgestorven.

In 1941 echter vond een Chinese botanicus drie exemplaren bij een tempeltje in Midden-China. En als ze toch blijken te bestaan zijn het levende fossielen. Later overigens zijn op twee plaatsen in China ook in het wild een paar exemplaren gevonden.

Door de oorlogsjaren duurde het tot 1948 voordat de soort zijn naam *Metasequoia glyptostroboides* kreeg en internationaal bekend werd. Vanaf die tijd kregen universiteiten en plantentuinen zaden, die kiemden en als jonge boompjes hun weg naar kwekers en gemeenten vonden; nu zijn ze geen zeldzaamheid meer. Ook in Leiden kwam een partijtje *Metasequoia*'s terecht; negen kwamen in de Hogerbeetsstraat, het restant in het nieuwe gedeelte van de Leidse Hout, in de buurt van het openluchttheater.

Van de drie *Redwoods*, de mammoetboom (*Sequoiadendron giganteum*), de kustmammoetboom (*Sequoia sempervirens*) en de 'Hoogerbeets', is de laatste de kleinste soort; hij wordt slechts 50 meter hoog en hooguit 450 jaar oud, terwijl de twee andere bijna 100 meter hoog en meer dan 1000 jaar oud kunnen worden. De 'Hoogerbeets' waren met hun lengte en hun leeftijd van ongeveer 70 jaar dus nog maar pubers.

Zo'n 40 jaar geleden was ik met een artikel over bomen bezig toen mijn zoontje, dat net leerde schrijven, om een moeilijk woord vroeg. *Metasequoia glyptostroboides* vond hij best. Enige tijd later vroeg de juf tijdens de 'Natuurkunde' aan de kinderen om bomen; na de eik, de wilg en de kerstboom kwam mijn zoontje met *Metasequoia glyptostroboides*. "Wat is dat?", vroeg de juf. Bij de volgende les 'Natuurkunde' kwam hij niet verder dan *Metasequoia* en de lessen daarna was het: "Wie van jullie weet er een boom? Alexander, jij niet!" Nou, ken je een interessante boom, is het nog niet goed!

Sint-Maarten in de Raadsherenbuurt Katja Lubina. Foto's Kiki Breet

11 November is de dag dat er veel lichtjes mochten branden in de Raadsherenbuurt, in de lampionnen van de kinderen die meededen en in de ramen van de buurtbewoners, waar de kinderen welkom waren om aan te bellen en te zingen in ruil voor wat snoep. In verband met de verkeersveiligheid was van tevoren besloten dat de kinderen alleen maar op de binnenstraten van de wijk mochten lopen: delen van de Johan de Wittstraat, de Fagelstraat en de verbindende delen van de Van Oldenbarneveltstraat en de Van Ledenberchstraat.

Vlak voor 18:00 uur stroomde het Rozenpleintje vol met kinderen met hun lampionnen: van heel kleine kinderen, onder begeleiding van hun ouders, tot pubers die toch nog mee wilden doen voor het snoep. Sommigen met zelf geknutselde lampionnen, anderen met gekochte exemplaren. Robbert de Waal, voorzitter van het bestuur van de buurtvereniging, heette iedereen welkom en gaf een korte uitleg over het feest en de regels voor het aanbellen. Daarna werden nog drie liedjes geoefend, heel sfeervol met al die lichtjes en de vuurkorf die op het Rozenpleintje stond.

Na het zingen stoven de kinderen in kleine groepjes de wijk in om bij de huizen met een lichtje in het raam aan te bellen en hun zangkunsten ten gehore te brengen: *Kijk mijn lichtje* op de wijs van *Vader Jacob*, *11 November is de dag* op de wijs van *O, wat zijn wij heden blij* en ook *Sinte Sinte Maarten, de koeien hebben staarten* op de wijs van *Sinterklaas Kapoentje*.

Helaas begon het tegen 18:30 uur te regenen waardoor menig lampion het einde van het feest niet mocht halen. Maar ondanks de regen was het weer een mooie buurtactiviteit en mochten de kinderen zeker niet klagen over de hoeveelheid snoep die ze hebben opgehaald.

Tot volgend jaar, wanneer we opnieuw de straten zullen vullen met licht en gezang om Sint-Maarten te vieren!

De halve mantel van Sint-Maarten Wolter Mooi

Over een heilige uit de Romeinse tijd en over snoepgoed

Over de vierde-eeuwse Romeinse cavalerist Martinus, die zich in zijn jeugd tot het Christendom bekeerde, opklom tot bisschop van Tours en onsterfelijk werd als Sint-Maarten, zijn veel verhalen overgeleverd. De meeste hiervan zijn gemeengoed bij heiligen: duivelsuitdrijvingen; genezingen van verlamden en melaatsen; opwekking van overledenen uit de dood. Maar het meest bekende verhaal is uitzonderlijk. Het dook pas meer dan 600 jaar na Martinus' dood op – wat te denken geeft over de authenticiteit.

Het verhaal: de trotse soldaat Martinus, gezeten op zijn ros, passeerde in de barre midwintervorst een kleumende bedelaar. Door medelijden overmand nam Martinus zijn soldatenmantel, sneed hem in tweeën en gaf de bedelaar een helft. Die nacht verscheen aan Martinus in een droom Christus, gekleed in een halve mantel. Hij sprak tot de engelen die Hem vergezelden: 'Deze man heeft mij gekleed met deze mantel'. De volgende ochtend volgde het (enigszins voorspelbare) wonder: de halve mantel van Martinus was weer aangegroeid tot een hele. Dat laatste staat overigens op gespannen voet met de in Tours lange tijd vereerde relikwie van een halve, niet een hele mantel.

Het verhaal is bekend maar curieus. Ik vroeg mij al lange tijd af: waarom sneed Martinus zijn mantel in tweeën en gaf hij niet de héle mantel weg? Heiligen zijn in algemeen kampioenen in liefdadigheid, en Martinus lijkt hier toch wat achter te blijven bij wat had gekund, zeker in kringen van heiligen. Ik heb antwoorden gezocht, maar veel vond ik niet. Er is wel eens geopperd: Martinus déélt zijn mantel, en dat is mooier dan géven, delen verbindt. Ik heb verder ook wel eens horen zeggen: de uitrusting van een Romeins soldaat werd voor de helft gefinancierd uit eigen middelen en de andere helft door de Romeinse staat. Martinus was alleen gerechtigd om over 'zijn' helft van de mantel te beschikken. Ikzelf vraag me tenslotte nog af: zou het niet kunnen zijn dat de Romeinse soldaat, hoog op zijn paard gezeten, zelf ook wel een halve mantel wilde overhouden? Het moet flink koud zijn, op zo'n paard in de winter. Deze mogelijkheid lijkt het verhaal wat authentieks, want menselijks, te geven. Een laatste, meer sceptische hypothese: de halve mantel, die Martinus voor zichzelf gehouden zou hebben, is perfect voor een relikwie. Had hij alles weggegeven, dan zou deze relikwie er niet hebben kunnen zijn. Deze gedachte voortzettend: de halve mantel (de relikwie van honderden jaren later, herkomst onbekend) heeft het verhaal mogelijk zelfs doen ontstaan.

Hoe dan ook: op 11 november jongstleden vierden we in onze wijk weer de naamdag van deze populaire heilige. Laat me nog even opbiechten: ik overwoog die dag nog even om de zingende kinderen hálve snoepjes te geven. Dan hield ik voor mezelf ook wat snoep over. Maar de gène over die gedachte won het van mijn snoeplust. Gelaten heb ik aan de voordeur mijn snoepjes ongehalveerd zien verdwijnen in de gretige kinderhandjes.

Illustratie: Martinus snijdt zijn mantel in tweeën. Zuid-Nederlands manuscript, circa 1200 CE. MS 15219, f. 12r.

Bent u al Vriend van de Leidse Hout?

Wat de Vrienden zoal doen

Met uw vriendschap ondersteunt u de Vereniging van Vrienden bij het onderhouden en schoon houden van het volkspark dat in uw eigen Raadsherenbuurt ligt. Het bestuur van de vereniging is gesprekspartner van de gemeente en behartigt de belangen bij evenementen, vrijwilligers helpen bij onderhoud van het park en ruimen zwerfafval op.

De kosten en baten

Het lidmaatschap bedraagt in 2024 € 17,50 per jaar. Hiervoor ontvangt u een van de boekjes uit de Leidse Houtserie, *Bomen*, *Dieren* of *Vogels in de Leidse Hout*, bent u als eerste op de hoogte van de activiteiten via de digitale Nieuwsbrief en als buurtbewoner krijgt u ook het boek *75 Jaar Leidse Hout*. Alle boekjes zijn ook te koop bij de lokale boekhandels of direct bij de Vrienden.

U vindt alle informatie op www.vriendenvandeleidsehout.nl

Een e-mail sturen kan naar info@vriendenvandeleidsehout.nl

Instagram @vriendenvandeleidsehout - Facebook VriendenvandeLeidseHout

Yoga

Mindfulness

Workshops

Verhuur

TWEE PROEFLESSEN

€19

DICHTERBIJ JE NATUUR

LEIDSE HOUT

liviyo.nl

Ook kun je (samen met ons) je eigen workshop, ceremonie, training of (mini-)retraite creëren. Dan is deze magische plek even helemaal van jou...

Onze buurt in 1945 Kiki Breet

Jaren geleden, toen wij nog in de Fagelstraat woonden, stonden er op een dag twee vrouwen op de stoep die ongegeneerd naar binnenkeken en naar boven tuurden. Na vijf minuten stonden ze er nog. We zijn naar buiten gelopen om te vragen of wij ze ergens mee konden helpen. Het waren een hoogbejaarde moeder en haar dochter. Moeder had vroeger in ons huis gewoond. De twee vrouwen waren een tocht aan het maken langs plekken die voor de moeder van emotionele waarde waren. De ogen van de vrouw vulden zich met herinneringen, zo kijkend naar ons huis; staand op de stoep rolden de verhalen uit haar mond. Ze vertelde dat ze boven woonde met haar gezin en dat ze zich de oorlog nog levendig kon herinneren. Dat je op een gegeven moment niet meer een volle ronde kon lopen in de Leidse Hout, omdat alle bruggetjes waren opgestookt. De Leidse Hout was sowieso niet meer zo heel aantrekkelijk, want veel bomen had eenzelfde lot getroffen; opgestookt in kleine kacheltjes voor warmte en hopelijk een warme maaltijd. Vogels zag en hoorde je daardoor ook niet meer en de konijnen waren opgegeten. De vrouw was al heel lang niet meer hier geweest en ze moest zichtbaar de 'nieuwe' aanblik van het huis en de wijk nog een plekje geven in haar hoofd. Dat wij in een huis met een historie woonden, wist ik wel, maar dat de hele wijk ooit een ander straatbeeld kende, daar had ik niet eerder bij stilgestaan. Haar blik en haar verhaal maakten mij dat duidelijk die dag.

Bewoners en extra monden

Ik probeer hieronder een – ongetwijfeld gemankeerd – beeld te schetsen van onze buurt in 1945. Net als deze dame woonden veel gezinnen in een onder- of bovenwoning. Het hele huis tot je beschikking hebben, was een luxe. Tijdens de oorlog werden er geleidelijk aan nog meer mensen toegevoegd; er werden bewoners uit Katwijk en Noordwijk hier ingekwartierd. De kuststrook moest leeg zijn, omdat daar afweergeschut geplaatst werd. Ook op het landje van Ballego stond afweergeschut en het personeel dat dat bediende, werd bij gezinnen in de buurt ingekwartierd. Men kreeg er dan dus gewoon een paar monden bij om te voeden. Voedsel kon, uiteraard op de bon, gehaald worden bij de gaarkeuken die gevestigd was in de Leidse Houtschool. In dezelfde school was ook een munitie-opslag. Om geen argwaan te wekken moesten de kinderen gewoon naar school blijven komen(!). Ook onderduikers moesten eten: nog meer monden om te voeden. Boven Lisse was een Amerikaans vliegtuig neergestort, waar de piloot levend uitkwam. Deze piloot is via Rijsburg op de Johan de Wittstraat 16 terechtgekomen, waar hij tot de bevrijding verstopt zat. Op de Hoogerbeetstraat 5 zat de heer Levisson verstopt bij bewoner Daniel Verpoorte, die daarvoor later de Yad Vashem onderscheiding ontving. Op de Van Oldenbarneveltstraat 42 zat Marinus Post, leider van een dappere knokploeg die door het hele land opereerde. Op Johan de Wittstraat 51 woonde een ander lid van deze knokploeg, Piet Maaskant.

Straatbeeld

Zoals al eerder genoemd werd al het hout in de wijk gebruikt om op te stoken. Zo beschouwden de bewoners in de Johan de Wittstraat de boom die recht voor hun deur stond als hun eigendom. De bomen werden met hand en tand verdedigd als 'anderen' deze wilden rooien. De straten waren aan het einde van de oorlog kaal. Toen er geen gas, water en licht meer was, is er een pomp geslagen in iemands tuin, daar konden de buurtbewoners water halen. Er schijnen op enig moment op de Warmonderweg parachutisten geland te zijn en op de Rijsburgerweg werden de mannen die bij razzia's gevonden waren, bijeengedreven. Om ze af te voeren werd heel even de stroom op de oude tram gezet. Gedurende de bevrijding waren de Canadezen in park Poelgeest in tenten gestationeerd, de officieren sliepen in Kasteel Poelgeest. En na de bevrijding werd langzaam duidelijk welke stoelen aan tafels in onze wijk leeg bleven.

Het is prachtig dat het lot van slachtoffers rond en tijdens de Tweede Wereldoorlog in onze wijk middels de Stolpersteine (struikelstenen) wordt verteld, er zijn echter nog veel meer verhalen. Een deel van deze oorlogsverhalen is gebundeld in een speciale oorlogsuitgave van de Raadsheer uit 1980.

Bevrijdingsfeest in de Fagelstraat, mei 1945 Francine van Dijke

Uit een extra Raadsheer van april 1995, ter ere van 50 jaar bevrijding. (Ingekort door de redactie)

Vijf mei, einde van de vreselijke wereldbrand en voor Nederland het al zo lang gehoopte einde van de Duitse bezetting. 't Was vreemd: toen je via de radio, die je zorgvuldig verstoppt had, van de capitulatie hoorde, kon je dat niet meteen verwerken. Je kon niet van het ene op het andere uur zomaar 'omschakelen'. Wij, in huis, keken elkaar wat verwaasd aan! De kinderen liepen echter al hossend en zingend door de straat!

Op de vijfde mei gingen velen uit de straat met bloemen op het trottoir van de Rijsburgerweg staan om onze Canadese bevrijders te begroeten. Er kwam echter niemand opdagen. Dat duurde nog enkele dagen. Maar toen was het enthousiasme enorm! Jonge meisjes werden in de jeeps gehesen. Ze hingen als klitten om de nekken van die jongens. Die vonden het natuurlijk ook een feest om die zachte meisjesarmen om hun hals te voelen, want dat was ook voor hen iets uit lang vervlogen tijd. Ze werden gelegerd in het bos van Poelgeest. De officieren in het kasteel, de manschappen in het bos in tenten. In alle straten werden daarna feesten georganiseerd.

Mei 1945: kinderen vieren de bevrijding en trekken in optocht door de Fagelstraat

Het zal zo omstreeks de tiende mei geweest zijn, toen we een grandioos feest vierden in de Fagelstraat, georganiseerd door de heer Kleibrink (later tot ereburger van Leiden benoemd). 's Middags spelletjes en rondedans voor de kinderen, die allemaal verkleed waren. 's Avonds voor de volwassenen. De heer Kleibrink vertoonde een prachtige natuurfilm, door hem zelf gemaakt. Hij had een groot wit laken gespannen, dwars over de straat en daarop werd de film geprojecteerd. Na afloop vuurwerk, natuurlijk van de firma Kat (van de oom van Christiana Kat, die nu weer in haar ouderlijk huis in de Fagelstraat woont). Vanwege het geknal zei de commandant van de Canadese legereenheid tegen drie onderofficieren: "Gaan jullie eens kijken wat er aan de hand is in de buurt, want er wordt geschoten". Nu, die rolden in het dolle feest en dansten mee. Eén ervan werd een vaste vriend van Toekie Hoekstra (waar Jan Wolkers ook al in zijn jonge jaren smoorverliefd op was!). Zij was dan ook een frisse leuke meid om te zien. We kregen ook nog een consumptie aangeboden. Die bestond uit een glas ... MELK!! Die Canadezen lachten zich krom. Doodmoe rolde ik in bed. Maar mijn man bleef nog en

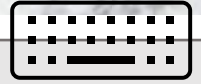
bracht in de nacht een Canadese sergeant mee. Hij maakte me wakker en zei: "Kom, sta op en kleeid je vlug aan, want we hebben bezoek!" Tot in de vroege uurtjes gebabbeld.

De eerste Raadsheer

Helaas beschikt de redactie niet over exemplaren van de eerste Raadsheeren, maar we hebben wel een beschrijving gevonden van het eerste exemplaar:

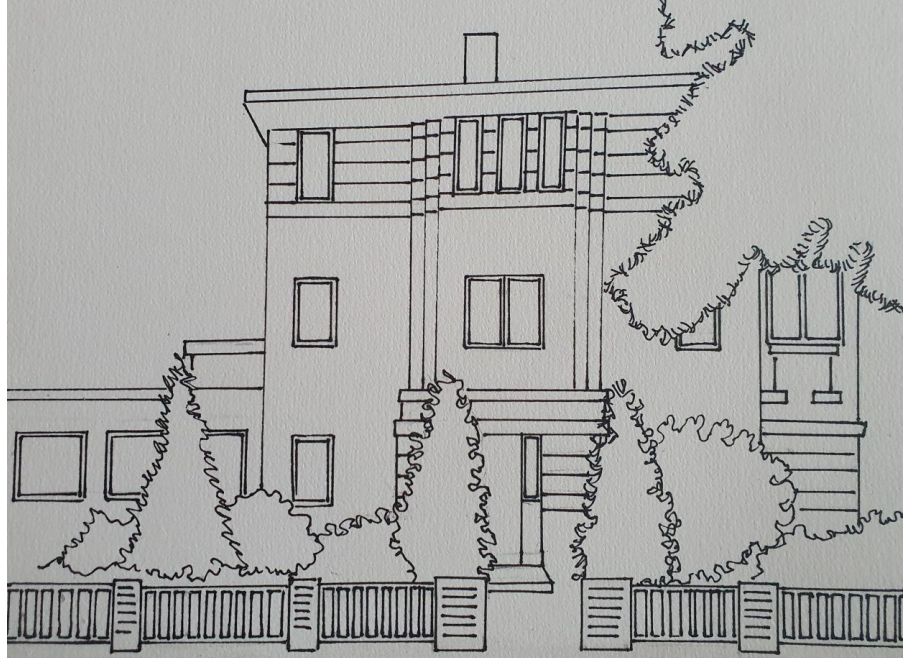
Januari 1979 verschijnt het eerste echte buurtkrantje dat m.i.v. maart De Raadsheer wordt gedoopt. Oldenbarnevelt kijkt de lezers met wakkere blik tegemoet, binnenin wordt de eerste levensschets van een reeks Raadsheeren geboden. Het krantje roept buurtgenoten op die problemen hebben met de aanleg van de sedert kerstmis functionerende kabel-t.v., evenals de buurtbewoners die menen schade te lijden door de aanleg van de garages op het landje van Ballego. Ook wordt melding gemaakt van een nieuwe glascontainer in de Kempnaerstraat.

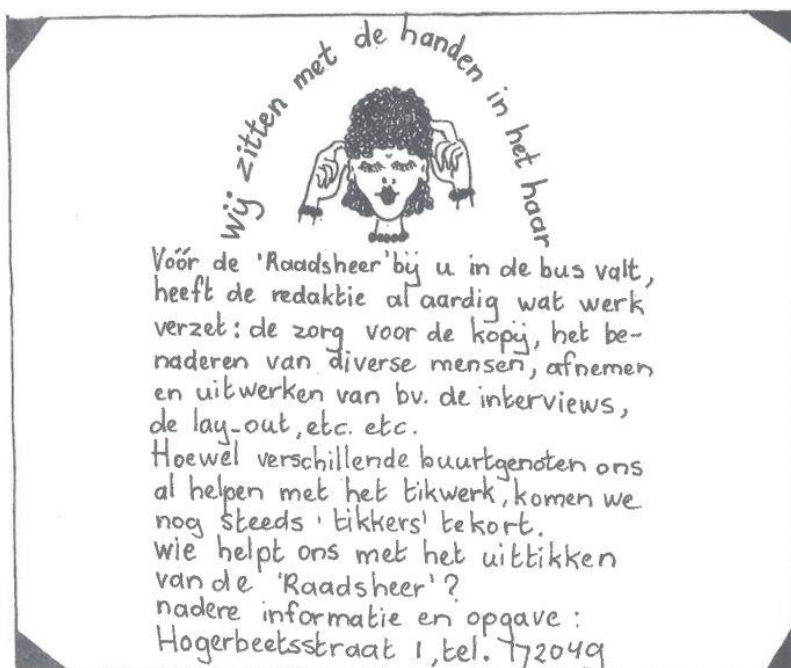
Mijn eerste schreden binnen de redactie Maarten Mentzel

Tussen 1990 en 1999 maakte ik deel uit van de redactie van De Raadsheer. Het lezen, bespreken, selecteren, netjes uittypen, knippen, plakken en opmaken van de aangeleverde kopij was behoorlijk tijdrovend. Dikwijls werd het nachtwerk om alles vóór de onverbiddelijke deadline in orde te krijgen.

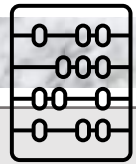
Mijn eerste bijdrage in jaargang 1990 besloeg slechts een derde van een pagina en droeg als titel *Nieuwe bewoners in Johan de Wittstraat 1*. Ik was met een opschrijfboekje op pad gegaan en belde aan bij de voordeur. Het interessante gebouw was onderdeel geweest van de befaamde Leidsche Onderwijsinstellingen (LOI), die aan de overzijde langs de Rijnsburgerweg in diverse monumentale panden hun hoofdkantoor bestierden. Na de verhuizing van het LOI naar Leiderdorp werd het pand aan de Johan de Wittstraat door de universiteit gebruikt. Maar door een grote verhuisoperatie van allerlei onderdelen van de Faculteit Sociale Wetenschappen naar het voormalig Ziekenhuisgebouw nummer 5 (Interne Geneeskunde) aan de Wassenaarseweg (tegenwoordig bekend onder de naam Pieter de la Courtgebouw) kwam het vervolgens leeg te staan. En nu zag ik plotseling weer allerlei mensen lopen. Wie waren dat?

Toen ik wilde aanbellen, bleek de deur geen bel meer te hebben. De bel zat net om de hoek op nummer 171 van de Rijnsburgerweg. De jonge vrouwelijke beheerder die toevallig thuis was, deed de deur voor me open en noodde me naar binnen. Het was, zo bleek, door de Universiteit tijdelijk verhuurd aan een aantal meisjesstudenten. Ik mocht even doorlopen naar de gemeenschappelijke keuken. Ik legde haar uit dat ik namens de redactie van de buurtkrant kwam en dat ze in een hele mooie buurt woonde, de Raadsheerenbuurt! Voor geldzaken kon je terecht even verderop in de Johan de Wittstraat, waar op de hoek met de Van Oldenbarneveltstraat een tabakswinkel annex postkantoor was gevestigd. Mijn stukje in de buurtkrant dat deze praktische ervaring vastlegde, informeerde onze buurtgenoten. Want in die tijd - begin jaren 90, geen mobiele telefoon en geen internet - verliep de informatievoorziening immers zoveel trager en moeizamer. De buurtkrant was tevens een nieuwsmedium, veel meer dan nu.

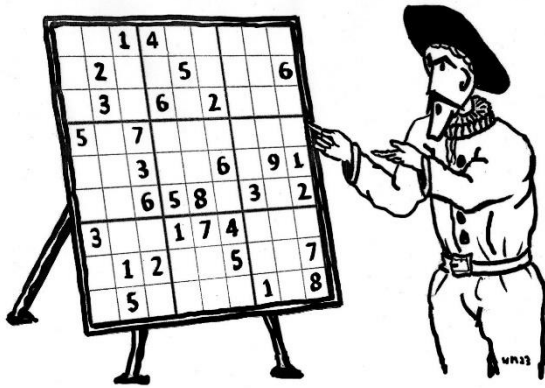

Een jaartje later was ik even op bezoek bij Rob Mante, destijds onze geweldige buurtarchivaris en op dat moment ook voorzitter van de Vrienden van de Leidse Hout. Hij woonde in het huis ernaast en hij toonde zich blij met het piepkleine stukje. Hij liet me zijn zelfgemaakte 'database' zien, een cassette met floppydisks en hij toonde me ook de bijbehorende computer. De bestanden omvatten de titels en auteursnamen van zowat alle bijdragen uit 12 jaargangen van De Raadsheer tot 1991. Zelfs *Nieuwe bewoners in Johan de Wittstraat 1* was er makkelijk in terug te vinden.

Een hoofdrekensommetje in groep 3 Wolter Mooi

De onderwijzer van groep 3 van Basisschool Johan de Witt heeft met zijn klas de cijfers 1 tot en met 9 gerepeteerd en het optellen en aftrekken geoefend. Om te toetsen of de klas het begrepen heeft, tekent hij deze ingewikkelde ruitfiguur op het bord (zie de tekening). Hij wijst de cijfers aan en de kinderen tellen mee: één – twee – drie – vier – vijf – zes... maar daarna gaat het mis! Nog een twee, dan opeens weer een zes... Er is wanorde! Chaos!

“Ahá...!” roept de onderwijzer met schrille stem. “Waar ogenschijnlijk chaos heerst, is hier toch nog een ordening, een systeem, een principe te ontdekken! Het vinden van verborgen ordening in ogenschijnlijke chaos, dat is het HOGE DOEL van alle WETENSCHAP!” De kinderen kijken ongeloofig – of zijn inmiddels afgehaakt. “Jaja! Jaja! Ook hier..!” vervolgt de onderwijzer. “De lege vakjes blijken met cijfers 1 tot en met 9 gevuld te kunnen worden, en wel zó dat de som van de cijfers van elk omkaderd ruitje van drie maal drie vakjes identiek is, en eveneens identiek is aan de som van cijfers van elke rij of elke kolom. Elk cijfer komt maar één keer voor in elk ruitje van 3x3 vakjes, en staat ook precies éénmaal in elke rij of elke kolom. Omdat dat kan, blijkt er dus toch een verborgen maar volmáakte regelmatigheid te bestaan!” “Wat nou weer”, verzuchten de kinderen. Maar dan gaat hun een licht op. Dit zijn de regels van

het in 1984 wereldwijd geïntroduceerde spelletje sudoku! Elke leerling heeft dat wel op zijn smartphone staan.

De som van de sudoku

“Dan nu mijn vraag”, vervolgt de onderwijzer. “Hoeveel bedraagt de sóm van alle cijfers, als alles volgens de genoemde regels juist en volledig is ingevuld...?” De kinderen gaan aan de slag om de sudoku op te lossen en een ellenlange optelsom te maken. Maar één leerling steekt meteen zijn vinger op, en geeft het goede antwoord. Vraag aan de lezer: wat is het goede antwoord en hoe kan deze leerling dat meteen weten, zonder te tellen? Aan de lezer om te kiezen: de (niet heel eenvoudige) sudoku en een lange optelsom maken óf een maniertje bedenken om het antwoord meteen te geven. Stop! Lees pas verder als u de sudoku af heeft, of het maniertje bedacht heeft, maar ook als u geen tijd heeft of dit u eigenlijk niet zo bijster interesseert. Zolang u maar verder leest, vind ik het best.

Het antwoord op de puzzel van onderwijzer: elk vakje, elke rij en elke kolom bevat precies éénmaal elk cijfer van 1 tot en met 9. Hoeveel is 1 t/m 9? Dat is $(1+9) + (2+8) + (3+7) + (4+6) + 5 = 40 + 5 = 45$ (dat dit getal weer opdrukt in deze Raadsheer, zal u niet verbazen). In totaal staat er dus $9 \times 45 = 450 - 45 = 405$. Ook als u alleen de 9 rijen of alleen de 9 kolommen telt, komt u uiteraard op 405 uit, want ook dan heeft u elk cijfer eenmaal geteld.

De truc om 1 t/m 9 op te tellen door getals-paren te nemen, is bedacht door de wiskundige Karl Friedrich Gauss (1777-1855) en wel toen hij ongeveer de leeftijd had van een groep 3-leerling. In ons voorbeeld is het stomweg optellen nog wel doenlijk, maar dat wordt lastiger als de vraag is: hoeveel is $1+2+3+\dots+1000$? Met de methode Gauss is dat vrij makkelijk uit het hoofd te berekenen (probeer het, nu u vasthoudend genoeg blijkt te zijn om tot hier in mijn stukje door te dringen): het antwoord is: 500.500.

Het getal 45 Wolter Mooi

Bespiegeling over het getal 45: welk getal is het meest bijzonder, 45 of 50? U raadt het al: het is, met kop en schouders, het getal 45! Althans dat is het voor getaltheoretici. Het getal 50, bekend van feesten en partijen met veel senioren, is een mooi ‘rond’ getal, maar vrij duf. Het getal 45 is daarentegen bijzonder te noemen. We zagen al impliciet dat het een zogenaamd ‘driehoeksgetal’ is (een driehoeksgetal kan grafisch worden weergegeven door een aantal stippen in een gelijkzijdige driehoek die gelijkmatig met die stippen wordt gevuld). Het is ook een ‘hexagonaal getal’ (een getal dat gelijk is aan het aantal punten van twee zeshoeken met een gemeenschappelijk hoekpunt en gedeeltelijk twee gemeenschappelijke zijden). Sterker nog, het is een ‘harshadgetal’: een geheel getal dat deelbaar is door de som van zijn cijfers (45 is deelbaar door $4+5$) en, jawel! Het is een heus ‘kaprekargetal’ (het kwadraat van 45 kan in twee getallen worden gesplitst die bij optelling weer het oorspronkelijke getal geven: $45^2 = 2025$, dat na splitsing in 20 en 25 bij optelling weer 45 geven). Jaja, getaltheoretici zijn dol op dit soort getal-rijen, gebaseerd op dit type complexe eigenschappen. Voorts is 45 een ‘schroedergetal’ en een ‘størmergetal’. Jaja, ook die getallen bestaan...

Maar genoeg is genoeg. We ronden af. Terwijl links en rechts feestgezelschappen de glaasjes heffen op weer een 50-jarig jubileum, op een abrahamziener of op een gouden paar, wendt de ware getaltheoreticus hoofdschuddend zijn ogen af. Vijftig stelt niks voor, weet hij. Al deze feestgezelschappen zijn vijf jaar te laat.

Fagelstraat 45 Nicole van der Linden

Arnoud woont sinds 1998 op Fagelstraat 45. Ik spreek hem op het juiste moment om het over getallen te hebben, want hij woont er precies 25 jaar! Met het getal 45 heeft hij niet echt iets, maar wel met (meervouden van) 3 en 5. En $3 \times 5 = 15 \times 3 = 45$! En 25 is 5×5 , dus dat is ook mooi. Van de cijfers 7 en 8 (hoewel opgeteld 15) houdt hij dan weer niet. Dat is gevoelsmatig, maar cijfers en getallen zijn overal aanwezig en ze spelen een belangrijke rol in ons leven. Zo is het 60-tallig stelsel, of sexagesimale stelsel (het oudste rekensysteem ter wereld), 3000 jaar voor Christus bedacht door de Babyloniërs (60 seconden in een minuut, 60 minuten in een uur, 24 uren in een dag), de indeling die wij sinds die tijd gebruiken.

Wonen op Fagelstraat 45

Arnoud woont hier met Anniek, één nog thuiswonend kind en vier poezen. De andere twee kinderen en een pleegzoon zijn uit huis. Ze kwamen destijds van de Maredijk, zijn blijven hangen na de studie en werken in Den Haag en Amsterdam, dan ligt Leiden lekker centraal. Het is prettig om een stukje historie van het huis te weten. Zo was de vorige eigenaresse kunstenares en ze was ook heel handig, zij bouwde zelf een toilet onder de trap. Ook is bekend dat er in de Tweede Wereldoorlog een NSB'er woonde.

Het favoriete 45-toerenplaatje (singletje)

Arnoud noemt zichzelf redelijk amuzikaal, dus hij heeft geen verhaal over aan welk 45-toerenplaatje het zakgeld werd besteed. Wel bleek hij een onbekende guilty pleasure te hebben, bij het downloaden van muziek dook telkens het nummer *Annie, I'm not your daddy* van Kid Creole and the Coconuts op! Meer recent luistert hij, naar aanleiding van het helpen van een blinde buurtgenoot met het installeren van Internetradio, naar de gezangen van Gregoriaanse monniken. Dat vindt hij heerlijk rustgevend.

Een tochtje van 45 kilometer op de fiets

Fietsen heeft hem, vooral tijdens zijn sabbatical van een paar jaar terug, door de hele regio gevoerd. Het Rondje van

Zoetemelk bijvoorbeeld, lekker de polder in. Of naar Meijndel en via Katwijk terug naar Leiden. En hoewel hij meestal met de trein naar zijn werk reist, ging hij in die tijd ook wel eens op de fiets naar Amsterdam.

Zomaar 45 euro te besteden

Een virtueel extraatje in de vorm van 45 euro wordt besteed aan een (aanvulling op een) spel, zoals het meest recent aangeschafte en door het hele gezin fanatiek gespeelde, zeer complexe spel *Spirit Island*. Je hoeft maar zes stappen vooruit te denken om de kolonisten, die de natuur op het vredige eiland bedreigen, weg te krijgen. En anders aan een boek, misschien wordt dat *Buat*, het tweede deel van de trilogie over onze eigen Johan de Witt geschreven door historicus Jean-Marc van Tol (ook bekend van *Fokke en Sukke*).

De Raadsheer 1985, 1987 en 1988: het postagentschap van familie Spoor

Het postagentschap op de hoek van de Van Oldenbarneveltstraat en de Johan de Wittstraat, is ruim 40 jaar door familie Spoor gerund. In de Raadsheer van september 1985 werd aandacht besteed aan een overval in het postagentschap van de familie Spoor op Johan de Wittstraat 16.

In de Raadsheer van december 1987 stond geschreven: 'Het postagentschap van de heer Spoor is voorlopig gesloten. Dit in verband met de zoveelste keer dat onverlaten hebben getracht de familie Spoor te beroven. Er zullen verregaande verbouwingen gaan plaatsvinden teneinde herhalingen te voorkomen van wat al zesmaal is geschied.'

overval

Zoals u wellicht uit de kranten al begrepen heeft heeft er zeer recent een overval plaatsgevonden in het postagentschap van de familie Spoor. Doortastend optreden van Joop Spoor (de zoon) voorkwam dat de overvaller er met de buit vandoor ging. Uw Raadsheerreporter was weliswaar niet terplaatse maar heeft de gebeurtenis achteraf kunnen reconstrueren aan de hand van het verslag van de voornaamste getuige van het voorval, Joop Spoor zelf. "Een vent kwam de winkel binnen, vermoed met zo'n klein brilletje en een alpinootje, net als André van Duin. Hij had een revolver bij zich, richtte die op mijn

vrouw en schreeuwde dat hij geld moest hebben. We gaven 'm geld, maar toen hij weg liep hoorde ik aan het rammelen van het pistool dat het geen echte was. Bij Wijffelman voor de deur had ik hem te pakken. Ik ben boven op hem gaan liggen tot de politie kwam. Hij probeerde eronderuit te komen, maar niemand stak een hand uit. Mijn moeder is naar de garage gegaan om hulp te halen. Toen de monteurs er omheen kwamen staan hield hij zich wel rustig". Het vuurwapen waar de overvaller mee dreigde was een zilveren cowboypistooltje met een zwart heft.

THEMA – VIJFENVEERTIG

In de Raadsheer van februari 1988 stond een artikel uit een lokale krant afgedrukt: 'Het oudste postagentschap van Leiden is gevestigd in de Johan de Wittstraat. De laatste weken was het dicht en jammer voor de vele trouwe postklanten: het blijft dicht. De familie Spoor handhaaft de sigarenzaak en de tijdschriftenhandel, maar na alles wat men met het agentschap heeft doorstaan is het moeilijk fysiek nog op te brengen het lot te blijven tarten.'

Raadsheer december 1998: het 20-jarig jubileum van de Raadsheer

In 1998 verscheen een jubileumeditie. Daarin opgenomen de volgende bijdrage van Emily Groenewegen-Gülcher, redactielid van het eerste uur:

Emily Groenewegen-Gülcher

Hoe lang 20 jaar is, kan ik zien aan mijn zoon Peter. In december 1978 zat hij zeer zichtbaar in mijn buik. Nu is hij een grote, naar volwassenheid toegroeiende vent van 1.92 m.

Als ik de Raadsheer van toen nu weer lees en een krant zie in gestencilde vorm op van dat bruin verkleurde papier met vaak van die doorgetinkte letters, is hij niet meer te vergelijken met de Raadsheer, zoals we die nu maken in 1998. Eind 1978 kwam een eerste buurtkrant uit als een gestencild informatieblaadje van het bestuur van de Raadsheerenbuurt. Onze rustige buurt werd toen in beweging gebracht door wilde plannen van de gemeente Leiden om door de Leidse Hout een busbaan te leggen. Dat riep eensgezind verzet op vooral bij de jongere generatie, die net met hun gezin in de buurt een mooi huis naast de Leidse Hout had gekocht.

Met Ien Spierenburg, Ans van Tilburg, Greetje van den Bergh en Lieke van Boven vormden we de redactie van de Raadsheer, want die naam was er gewoon. Uit die tijd herinner ik me vooral een vrouwen praatgroep. We hadden allen gemeen dat we volop in de kleine kinderen zaten en daar werd graag over gepraat. In de marge bespraken we dan ook even hoe het krantje in elkaar te zetten. Ik herinner me die winter een bijeenkomst bij Ien, die voor mij overstemd werd door het gehuil van mijn baby. Hij vond al dat gepraat maar niks en alleen een ommetje in de Leidse Hout hielp.

Een andere herinnering is het regelmatige getik van het stencilapparaat bij een gemeente club op de Stationsweg. Blad

voor blad werd toen door ons persoonlijk de buurtkrant uitgedraaid. Dat was toen handwerk en kostte heel wat tijd.

Voor mij heeft dat redactielidmaatschap trouwens maar kort geduurd. Na de eerste drie maanden full-time moederen, pakte ik mijn werk weer op en kreeg het drukker dan ooit. Tijd voor het buurtkrantje kon ik niet meer vrij maken. Na een half jaar is mijn naam dan ook verdwenen van de lijst met namen van de redactie.

Toen Maarten mij een paar jaar geleden weer vroeg voor de redactie, koos ik ervoor om het te gaan doen, omdat ik zo een tweede kans kreeg. Die tussenliggende jaren had ik het krantje altijd gelezen. Van een actiepamflet was de Raadsheer uitgegroeid tot een echte krant van de buurt met artikelen over wat er op het trottoir gebeurt tot over verre reizen van buurtgenoten. Sindsdien schrijf ik regelmatig stukjes voor de krant over van allerlei in en om de buurt. Het idee van themanummers komt uit de pen van onze redactie, vooral van Gijs. De vormgeving is de afdeling van Johanniek. Rond en boven de Raadsheerenbuurt houdt Maarten punctueel het laatste nieuws bij. Janny wijst ons trouw op alle afspraken.

Twintig jaar geleden een stel gelijkgestemde jonge moeders en nu een veel meer gemengde groep mensen. Twintig jaar geleden vooral spreekbuis van een actiegroep, nu een redactie met een eigen vormgeving en gezicht. Toen in blijde verwachting, nu uitgegroeid tot een buurtkrant die er mag wezen!

Raadsheer mei 1984 Buurtactiviteiten

De buurtactiviteiten zijn in de loop der jaren veranderd. De activiteiten van 1984:

Plannen 1984

Er komt weer een zadenruilbeurs. Ook de jaarlijkse fietstocht komt weer terug. Half juni is er weer openluchttheater. Op koninginnedag wordt een speur- en wandeltocht gepland. Half september is het jaarlijkse buurtfeest, 3 oktober eet de buurt weer hutspot. Eventueel komen er nog een speelgoedbeurs en een creatieve beurs en (als vaag plan) een optreden van een buurtorkest. Het jaar wordt afgesloten met de nieuwjaarsborrel, ditmaal ten huize van de familie Woortman, die daarmee tevens haar 30 jarig buurtbewonerschap volmaakt. 18

Warmonderweg 45 Kiki Breet

Wie?

Op dit adres woont Mirjam, geen 45 jaar oud, en zij woont hier met Joep, Siri, Freya, Loekie, Tiny en Freddie. De laatste drie genoemden zijn katten. Mirjam en haar gezin wonen hier sinds 2019. Daarvoor woonden ze in Amsterdam en daar weer voor in Leeds. Mirjam is Associate professor Business Society Management bij de Erasmus universiteit. Ze doceert en onderzoekt op het gebied van duurzaam ondernemen, de rol van bedrijven in de maatschappij en maatschappelijk ondernemen. Daarnaast is ze zeer actief betrokken bij voetbalclub ASC in Oegstgeest. Ze is daar commissaris Voetbal, trainer, speler en scheidsrechter.

45

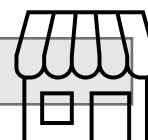
Ze heeft niets met het nummer 45, maar wel iets met lustrums. Als ze 45 kilometer zou moeten fietsen, zou ze naar hun voormalige woonplaats trappen, Amsterdam. Op de vraag waaraan ze 45 euro zou uitgeven, antwoordt ze dat ze dat aan bollen, bloemen en zaden voor de (moes)tuin zou besteden. In haar tuin en op het balkon staan bakken waarin ze groentes kweekt. Vorig jaar was een beter jaar dan dit jaar, maar ze hadden toch aardig wat courgettes. Ze kreeg ooit een 45-toerenplaatje van een tante voor haar verjaardag. Het was een oerrrr-Leidse productie waarop iemand haar in mooi Leids toezong voor haar verjaardag; *“Mirjam, vandaag is het feest...”*

Vrije tijd

In haar vrije tijd leest Mirjam fanatiek. Ze schat dat ze een maand of vier doet over 45 boeken. Ze leest van alles en nog wat, van jeugdliteratuur tot chick-lit. Ze leest momenteel *Vals beeld* van Elvin Post. En dit alles op papier want ze bezit geen e-reader. Over 45 jaar speelt ze walkingfootball en is ze misschien wel coach van het Nederlands walkingfootball team. Ook hoopt ze te vogelen en te tuinieren, maar dat zal waarschijnlijk niet zijn op nummer 45.

Raadsheren 1981 en 1987: de kraakwagenruilbeurs

De Raadsheer december 1981: ‘Ongeveer tien keer per jaar komt de kraakwagen het grofvuil ophalen voor de deur. Een geweldige hoop afval. Je vraagt je af waar het iedere keer allemaal vandaan komt. Aangeschaft – weggegooid, steeds weer opnieuw. Om dit wat te doorbreken is een aantal jaren geleden de kraakwagenruilbeurs gestart onder het mom ‘geef het aan de ander die het goed gebruiken kan.’ [...] Als tegengaan van verspilling, geld-, energie- en grondstofbesparing, maar ook vooral vanwege de lol. Het snuffelen in rommel is leuk. [...] Vrijwel alles wat maandelijks wordt aangedragen vindt ook een nieuwe eigenaar.’

De Raadsheer september 1987: ‘De kraakwagenruilbeurs, eens een bloeiende handel in oude spulletjes, is bijna ter ziele. Wie doet er wat aan? Inbreng en/of vergaren van tweedehands kleding, snuisterijen enzovoort. Een keer per maand op woensdagmiddag vanaf vier uur, gelijktijdig met de OPA-container, bij de garage van Gosses in de Hogerbeetsstraat.’

Herinnert u zich deze nog? Hits van 45 jaar geleden (1978) Nicole van der Linden

In 1978 was ik tien en later elf jaar. Wat een klein kind nog, denk ik nu. Maar qua muzikale vorming blijken deze jaren toch essentieel te zijn geweest. Luisterde ik daarvoor vooral naar de muziek van mijn ouders en naar de artiesten waar mijn oudere zussen verliefd op waren, langzamerhand ontstonden mijn eigen voorkeuren en tekende zich iets af wat je een eigen smaak of stijl zou kunnen noemen. Nu, 45 jaar later, weet ik dat het ook een kwestie van keuzes en afzetten was. Want met *ABBA* moest je destijds niet bij mij aankomen, terwijl ik nu de liedjes weer uit volle borst meezing en film, musical en *experiences* bezocht heb.

Discomuziek

Eind 1977 ging de discofilm *Saturday Night Fever* met John Travolta in première en de liedjes van de *Bee Gees* stonden in 1978 maandenlang hoog in de hitparade. Was de film zo populair vanwege de liedjes of was het andersom? In 1978 verscheen de rock-'n-rollfilm *Grease* (ook met John Travolta) waarvan de liedjes ook op elpee werden uitgebracht en ongekend succesvol werden. Wij kenden de teksten woord voor woord uit ons hoofd en deden natuurlijk de dansjes na op schoolavondjes, droegen 'satijnen' broeken à la Olivia Newton John en een enkel erg bevoorrecht klasgenootje kreeg zelfs een permanentje in het haar. Wat (achteraf) geweldig om precies tijdens de hoogtijdagen van deze (inmiddels klassieke) films en muziek deze leeftijd te hebben.

Top 100 1978

Toch moet ik daarvoor al een beetje van het geijkte pad zijn afgeweken, want in oktober 1977 zag ik David Bowie met zijn nummer *Heroes* in Avro's *Toppop*. Dat moment staat mij toch wel bij als een openbaring. Oh, zo kan (pop)muziek ook zijn! Vanaf dat moment was ik Bowie-fan! Mijn zussen verklaarden mij voor gek (waarom precies weet ik niet meer) en bleven trouw aan David Essex, vriendinnen waren dol op The Commodores en vergelijkbare (in mijn oren) softe muziek. Er kwamen meer, geaccepteerde maar toch afwijkende, liedjes in de top 40. The Shirts met *Tell me your plans*, AC/DC met *Whole lotta Rosie*, Plastic Bertrand met *Ça plane pour moi* en nog veel meer. Kijk zelf maar eens op [Bijzondere lijst: Top 100-Jaaroverzicht van 1978 \(top40.nl\)](#).

Paradise by the dashboard light

Wat er in 1978 op nummer 1 kwam te staan was dan overwegend weer vrij braaf. Met uitzondering misschien van het slot van het jaar. *Paradise by the dashboard light* van Meat Loaf was niet alleen een uitzonderlijk lang nummer (de korte versie duurt 4:30 minuut, de lange bijna 8:30), het was ook theateraal (zeer geschikt om na te doen op feestjes – nog steeds - 😊) en het hele album werd door ons gekocht en meegezongen. Tijdens de redactievergadering waarbij dit artikel ter sprake kwam, werd bij het noemen van de diverse songtitels spontaan en uit volle borst gezongen. Ik hoop dat bij het zien van de lijst van nummer 1 hits uit 1978 ook bij u de herinneringen aan deze muzikale periode terugkomen en dat u ook die heerlijke hits weer zal zingen.

Top 1 hits in 1978

- 7-21 januari Wings - Mull of Kintyre
- 28 januari-11 maart Scott Fitzgerald & Yvonne Keeley - If I had words
- 18 maart-1 april Blondie - Denis
- 8 april-22 april Bee Gees - Stayin' alive
- 29 april-24 juni Boney M. - Rivers of Babylon / Brown girl in the ring
- 1 juli-26 augustus John Travolta & Olivia Newton John - You're the one that I want
- 2 september-23 september Luv' - You're the greatest lover
- 30 september-7 oktober Frankie Valli - Grease
- 14 oktober-4 november Olivia Newton John - Hopelessly devoted to you
- 11 november-25 november 10cc - Dreadlock holiday
- 2 december-9 december Foxy - Get off
- 16 december Luv' - Trojan horse
- 23 december Meat Loaf - Paradise by the dashboard light

Johan de Wittstraat 45 Eveline Kamstra
Wie?

Eind 2001 plaatsten Dorothée en Erwin een advertentie in De Raadsheer met de vraag of iemand hen kon helpen aan een huis in de Raadsherenbuurt. De toenmalige eigenaar van het pand Johan de Wittstraat 45 bood zijn huis te huur aan voor enkele maanden. Dat beviel enorm goed en Dorothée (auteur, dichter, docent) en Erwin (ondernemer Story Connect) hebben het aansluitend gekocht. Na ongeveer 10 jaar verbouwen – van boven naar beneden, met als klapstuk de ingrijpende verbouwing in 2009 – zijn ze de zeer tevreden eigenaren van hun mooie huis. Van de drie zonen, Daan, Jona en Yannick, woont er nog eentje thuis.

Het getal 45

Dat heeft voor Dorothée en Erwin geen speciale betekenis, behalve dat het doet herinneren aan het bevrijdingsjaar 1945. Naast hun voordeur staat op de buitenmuur nog een witte T geschilderd, tijdens de Tweede Wereldoorlog een teken dat in dat huis een telefoonverbinding aanwezig was.

Het komende jaar brengt twee – andere – veelzeggende getallen voor hen mee: ze zijn dan 35 jaar samen en 30 jaar getrouwd.

In hoeveel tijd lezen ze 45 boeken? Dorothée doet daar iets meer dan een week over; ze leest 45 boeken per jaar. Erwin komt op 45 boeken in twee jaar.

Het eerste 45-toerenplaatje (singletje) was voor de één *Blame it on the Boogey* van The Jacksons en voor de ander een singletje van Santana.

Een tochtje van 45 kilometer op de fiets voert het tweetal naar Mijnsheerenland. Niet lang geleden zijn ze er samen naartoe gefietst, en gingen ze na een heerlijk weekendje terug met de trein.

Zomaar 45 euro te besteden

Eensdeels wordt dat graag uitgegeven aan wellness, een rugmassage en saunabezoek; anderdeels aan een

concertkaartje of wellicht een (eerste inleg van een) e-reader.

En over 45 jaar?

Dorothée zou dan 102 jaar zijn; ze wil dat best meemaken maar ambieert het niet per se. Erwins leeftijd is dan 104. Misschien wonen ze wel in een woongemeenschap met mensen van verschillende leeftijden.

THEMA – VIJFFENVEERTIG

Raadsheer augustus 1983: recept

Ook in oude Raadsheren stond hier en daar een recept:

Liesbeth Tielenius-Kruythoff zond dit zeer eenvoudig te bereiden recept in.

Deze filet vergt weinig tijd, zodat u zelf niet uitgeput en ruikend naar keukenluchtjes aan tafel hoeft te verschijnen.

Cobiaanse kipfilet '82.

Ingrediënten: 1½ ons magere bacon
1/4 l. slagroom
1/4 l. zure room
2 à 3 bakjes champignons
blikje champignonsoep (Unox)
4 kipfilets

Bereiding:

Bedek een vuurvaste schaal met de magere bacon. Leg daarop de kipfilets (géén kruiden).

Zet de schaal 20 minuten in een voorverwarmde oven (stand 4, ongeveer 210°C.)

Nu de saus erover: meng de zure room, slagroom, champignons en champignonsoep door elkaar en giet dit over de filets.

Tot slot nog 20 minuten in de oven (stand 4).

Eet smakelijk!

Het eerste wijkfeest september 1978

Chris Maas Geesteranus was de eerste verenigingssecretaris (hij woonde toen aan de Fagelstraat 50).

We laten twee foto's van zijn hand, gemaakt op het eerste wijkfeest in september 1978, op de pagina hiernaast nog eens zien.

THEMA - VIJFENVEERTIG

Zalig Kerstmis José Niekus

Toen ik voor minstens de derde keer deze week in de *Volkskrant*, Amsterdams bolwerk bij uitstek, las dat de kerstboom op zijn retour was en Kerstmis vooral ironie zou zijn, dacht ik: wat nou weer? Begrijp me goed, ik hou van Amsterdam – mijn beste vrienden zijn Amsterdammers, maar af en toe belet de ring het zicht op de gewone mensenwereld.

Kerstmis is voor mij nostalgie, het leven is al ironie genoeg. Kerst is mijn onhandige vader die ieder jaar van schors en crêpepapier een kerststalletje bouwde, waarin wij de van papier en houtwol bevrijde beeldjes voorzichtig een plek gaven. Een noot zuiver uit de mond krijgen, kon niemand bij ons, maar op Kerstavond zongen we voluit *Nu zijt wellekome* en met nog meer uithalen *Gloria in Excelsis Deo*.

Hoe onbemiddeld wij ook waren, er was een kerstboom. Waar de boom in de huiskamer, tussen het opklapbed, de eettafel, de stoelen en de commode in, een plek vond? Geen idee, maar hij stond ergens. Met ballen, lichtjes en engelenhaar; gemeen spul, gemaakt van glasvezel, waar je bloedende wonden van kreeg. Het moment suprême van de boom optuigen was het engelenhaar – met de nodige, ongepaste woorden – over de boom vleien. De beloning was er, want het licht van de lampjes werd door het engelenhaar gefilterd tot een sprookje.

Het kerstdiner bestond uit gebraden kip, voorafgegaan door groentesoep, vergezeld van appelmoes en opgevolgd door griesmeelpudding met rozijnen en stukjes sukade. Die keer dat er konijn op het programma stond, ging de hele dag een lichte siddering van verwachting door ons huis. Het hoogtepunt van het kerstgebeuren zou ik bijna nog vergeten. 's Nachts in het

pikkedonker naar de kerk voor een plechtige nachtmis-met-drie-heren, die gekleed in overdadige kazuifels en voorzien van mijter en staf – Sinterklaas is er niks bij – een Latijnse mis opdroegen. De kerk was onverwarmd en volkomen versteend kwamen we thuis. Ergens houdt nostalgie op.

Die kerstgroep, van goedkoop gips gemaakt, staat nu al 45 jaar met Kerstmis bij mij op een bijzettafel. Ieder jaar heb ik meer moeite om de gehavende delen nog enigszins uit het zicht te draaien. De groep desintegreert en ik vermoed dat we ongeveer tegelijk gaan hemelen.

Iers sodabrood maken in 45 minuten Kiki Breet

Door de populariteit van recente bakprogramma's op televisie is het zelf bakken van brood ook weer helemaal in de mode. Als je zelf brood wil gaan bakken, dan kan je het beste beginnen met Iers sodabrood. Dit brood wordt wel 'het beste brood van Ierland' en een 'nationaal begrip' genoemd. Iers sodabrood zit vol met belangrijke voedingsstoffen en vezels, en is dus heel goed voor je. Het is een stevig brood dat enige luchtigheid verkrijgt doordat de karnemelk reageert met de baking soda. Thuis doen wij er ook nog gebroken lijnzaad en soms maanzaad en een flinke lepel melasse in. Wees gewaarschuwd: als je dit eenmaal geproefd hebt, dan wil je nooit meer brood uit de supermarkt. Eet het bij voorkeur dezelfde dag, het blijft niet lang knapperig.

Ingrediënten

250 gram witte bloem
250 gram volkorenbloem
100 gram havermout
1 theelepel baking soda
1 theelepel zout
25 gram boter
500 milliliter karnemelk

Hoe ga je te werk bij het Iers sodabrood maken?

Al eerste verwarm je de oven voor op 200 graden/gasoven stand 6/180 graden bij een heteluchtoven. Bestrooi vervolgens een vel bakpapier met

bloem. Meng daarna alle ingrediënten, behalve de boter en karnemelk, in een kom. Kneed de boter, in kleine blokjes gesneden, door het mengsel. Vervolgens giet je de karnemelk door je mengsel, terwijl je het geheel doorroert met een tafelmes. Verzamel als laatste het deeg zeer voorzichtig met je vingertoppen bij elkaar en maak een plat, rond brood met een diameter van ongeveer 20 centimeter.

Leg het sodabrood op het vel bakpapier en snijd een diep kruis in de bovenkant. Bak het brood 30-35 minuten, tot de bodem hol klinkt wanneer je erop trommelt. Als het sodabrood na deze baktijd nog niet gaar is, dan leg je hem op de kop terug op het vel bakpapier en bak je hem nog een paar minuten. Als het brood klaar is, laat je hem bedekt met een schone theedoek afkoelen op een rooster.

ADVERTENTIE

Vis van de afslag

Kakelvers thuis geleverd!

WWW.VISVANDEAFSLAG.NL

**PROFESSIONELE KWALITEIT VOOR THUIS
GEEN MINIMALE ORDERGROOTTE
T/M ZONDAG BESTELLEN, WOENSDAG GRATIS THUIS GELEVERD!
BIJ VRAGEN KUNT U MIJ BEREIKEN OP 0651716590 (JOEP)**

45 yari un' FRI door Rita Tjien-Fooh, 2020 (in 2020 was Suriname 45 jaar onafhankelijk)

Un' Fri!

45 yari van opbouwen, afbouwen, verbouwen

En opnieuw, afbreken en dan herbouwen

Een NIEUW Begin, een NIEUW Horizon

45 yari unu hor' krakti nanga pasensi

Maar, hoe lang

hoe lang nog?

Ondertussen

De rijkdommen van Mama Sranan weggedragen,

Onze bossen, vernietigd!

Moreel verval wijdverbreid in het land

Politieke leiders die komen en gaan

en steeds weer met hun mooie beloften

"Suriname wordt een tweede Dubai"

"Suriname w'o set'en!"

En NU

De bittere, harde pil slikken

Ma san unu kan du ...san unu kan du?

Alanya ben grun bifo a lepi

Bakratongo taki: Keulen en Aken zijn niet op 1 dag gebouwd

45 yari un' ab' pasensi nanga krakti!

Dus, wat is een jaartje meer of minder voor Mama Sranan?

Tay Hori, Tay Hori

Houd vol, verlies de moed niet

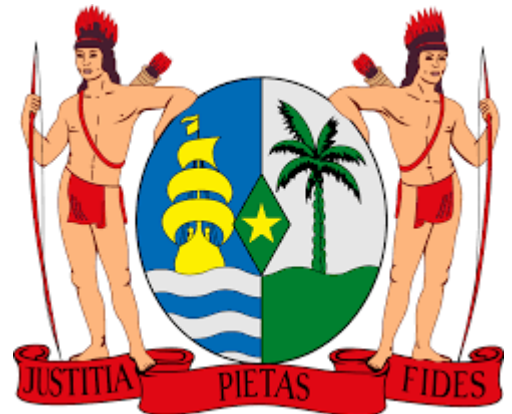
Brib' in yu srefi

Brib' in yu koni

Fu kon na Fesi

Howpu nanga bribi, bribi nanga howpu

Na mi Krakatiki now now

ADVERTENTIE

ARCO BOUW

Verbouwing Aanbouw Dakkapel Badkamers

015 8795139

info@arcobouw.nl **www.arcobouw.nl**

De Raadsheer 45 jaar!

Zoek de volgende **28 woorden**:

raadsheer, leidsehout, bestuur, redactie, jaargang, jubileum, puzzel, buurtnieuws, buurtgenoten, vijfenveertig, herinrichting, zoekplaatje, thema, uitsmijter, oekraïne, kettinginterview, familieberichten, vensterbank, vandestraat, concerten, waterlelie, openluchttheater, rozenpleintje, adverteerders, in memoriam, cover, colofon, buurtgids

F	F	X	O	P	E	N	L	U	C	H	T	T	H	E	A	T	E	R	A
N	R	F	A	M	I	L	I	E	B	E	R	I	C	H	T	E	N	O	O
R	C	P	J	Z	O	E	K	P	L	A	A	T	J	E	C	J	V	N	T
O	O	A	B	U	U	R	T	N	I	E	U	W	S	R	O	G	A	K	Y
P	N	O	W	N	B	K	R	H	B	E	P	F	S	I	V	B	N	E	V
X	C	R	A	C	R	I	T	O	E	K	R	A	I	N	E	U	D	T	Q
P	E	J	T	V	U	K	L	V	S	M	L	I	T	R	R	U	E	T	V
S	R	V	E	I	I	V	Z	E	T	E	A	J	S	I	M	R	S	I	G
A	T	V	R	J	T	P	N	N	U	F	A	Y	R	C	W	T	T	N	K
I	E	E	L	F	S	J	V	Z	U	M	M	T	X	H	R	G	R	G	B
N	N	N	E	E	M	Q	U	Z	R	E	D	A	C	T	I	E	A	I	S
M	G	S	L	N	I	K	L	X	A	M	T	X	J	I	D	N	A	N	D
E	H	T	I	V	J	D	C	J	A	A	R	G	A	N	G	O	T	T	I
M	G	E	E	E	T	G	S	Y	D	G	P	L	V	G	H	T	X	E	G
O	T	R	G	E	E	M	G	E	S	U	M	J	X	Q	A	E	O	R	T
R	X	B	R	R	R	I	F	K	H	C	O	L	O	F	O	N	E	V	R
I	I	A	A	T	A	Q	O	H	E	O	Y	A	H	W	M	H	Z	I	U
A	G	N	E	I	P	U	Z	Z	E	L	U	I	M	T	U	L	R	E	U
M	Q	K	S	G	S	R	E	D	R	E	E	T	R	E	V	D	A	W	B
X	E	Z	N	F	R	O	Z	E	N	P	L	E	I	N	T	J	E	R	X

Streep de genoemde woorden weg uit de Woordzoeker

De woorden staan horizontaal, verticaal en diagonaal maar niet achterstevoren

De overblijvende letters vormen geen oplossing :-)

Veel puzzelplezier!

Kettinginterview met Margreet van Wijk Van Oldenbarneveltstraat

1 Wanneer en waarom ben je in de Raadsherenbuurt komen wonen?

Mijn man Patrick en ik zijn in september 2015 vanuit de Tuinstadwijk naar de Raadsherenbuurt verhuisd. Onze oudste dochter Thyrsa was onderweg en we waren op zoek naar een groter huis. De Raadsherenbuurt was onze favoriete buurt, maar het aanbod was toen beperkt. We waren superblij dat het toch lukte!

2 Hoe voel je je in de Raadsherenbuurt?

Het is hier heerlijk wonen! Ik vind het een mooie wijk, de buurtgenoten zijn erg bij elkaar betrokken, we hebben de Leidse Hout om de hoek en de Leidse binnenstad op fietsafstand.

3 Wat zou je willen verbeteren/veranderen aan de Raadsherenbuurt?

Ik heb op dit moment weinig te wensen. Ik maak me wel zorgen of we straks, als de gemeente de plannen voor de openbare ruimte heeft uitgevoerd, nog wel goed kunnen parkeren. Ik had liever gezien dat de gemeente investeert in meer laadpalen in de wijk, in plaats van het inperken van de parkeerplaatsen.

4 Welke herinnering met betrekking tot de Raadsherenbuurt koester je?

Mijn dierbaarste herinneringen in de buurt zijn met onze dochters Thyrsa (bijna 8) en Sarah (5). Thyrsa is thuis geboren en daarmee is deze buurt voor altijd verbonden met een van onze mooiste herinneringen. Maar ik denk ook aan de eerste stapjes van de meiden op de stoep voor het huis, leren fietsen op straat, sleeën en sneeuwpoppen maken in de Leidse Hout, Sint-Maarten lopen. En zo kan ik nog wel even doorgaan.

5 Wat is het mooiste originele detail in je huis?

Onze voorgangers hebben ons huis met veel liefde opgeknapt en mede daardoor zijn nog veel originele details aanwezig, zoals glas in lood, marmeren schouwen, granito vloer en paneeldeuren. Wat ik zelf heel mooi vind, zijn de klassieke deurlijsten om alle deuren. Dit soort verfraaiingen worden tegenwoordig niet meer in huizen toegepast en dat is eigenlijk heel jammer.

6 Wat is je favoriete buurtactiviteit?

Sint-Maarten staat bij mij op 1! In mijn jeugd in Drenthe was Sint-Maarten een groot feest waar het hele dorp aan

meedeed. Ik vind het geweldig dat onze wijk het feest ook viert, want zo kan ik deze traditie – inclusief zelf lampions knutselen – aan onze dochters doorgeven.

7 Hoe vier jij het leven?

Samen met de mensen die ik liefheb, vaak gepaard met lekker eten.

8 Wanneer en hoe heb je voor het laatst gebruik gemaakt van wat Leiden aan cultuur te bieden heeft?

Met onze Museumkaart sjouwen we ook in Leiden heel wat af. Afgelopen jaar zijn we met de kinderen onder meer naar het RMO en Naturalis geweest. Op 3 oktober gaan we met het gezin altijd naar de reveille en de Koraalzang.

9 Wat voor werk doe je? / Wat is je daginvulling?

Ik werk als manager bij de directie Armoede en Schulden van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Samen met de uitvoeringsorganisaties zorgt ons team ervoor dat mensen die hun schulden aflossen, voldoende geld overhouden voor hun basisbehoefte. Daarnaast ben ik sinds twee jaar voorzitter van Stichting Centrummanagement Leiden. We zijn de belangenbehartiger van alle binnenstadondernemers en samen met hen werken we aan een levendige en economisch vitale binnenstad. Dat is misschien wel het meest leuke, energie gevende vrijwilligerswerk dat ik ooit gedaan heb.

10 Welke krant en nieuwsapps lees je, op welk moment van de dag en hoe lang doe je daar over?

Ik lees doordeweeks de *Volkskrant* en in het weekend de *NRC* en het *FD*. Van onze burens Els en Nico krijg ik het Leids katern van *Het Leids Dagblad*, heel lief! Mijn favoriete krant-lees-moment is de zaterdagochtend.

11 Vraag van de redactie: jij en je partner zijn elk lid van een andere politieke partij en waren voorheen beide actief in de gemeentepolitiek. Dat geeft de indruk van een fundamenteel verschillende visie op de samenleving. Levert dit discussies op?

We vinden het allebei belangrijk om maatschappelijk actief te zijn en we zijn betrokken op de samenleving. We herkennen en waarderen dat ook heel erg in elkaar en we proberen dat ook aan onze kinderen mee te geven. Het lid zijn van een politieke partij is een invulling van die betrokkenheid. En samen op de bank uithuilen na de laatste verkiezingen verbindt ook.

12 Wie mag het volgende kettinginterview vullen en waarom?

Ik draag graag Dorine Duives voor. Onze kinderen hebben samen op Kinderopvang *Krullebaar* gezeten en ze spelen graag samen. Daar is een fijne vriendschap tussen onze gezinnen uit ontstaan.

13 Welke vraag zou je deze persoon willen stellen?

In welk vraagstuk in de wijk zou jij, vanuit jouw vakgebied, je tanden weleens willen zetten?

Familieberichten

In november 2020 zijn wij, Anke van der Zee en Tatjana Dreiling, na een ongepland ingrijpende verbouwing aan de Rijsburgerweg 147 komen wonen. Door de coronajaren hebben we in het begin, behalve met onze burens, helaas met bijna niemand kennis gemaakt. Inmiddels wonen we alweer drie jaar naar volle tevredenheid in ons huis en in onze buurt. Samen hebben we heel veel bijzondere reizen gemaakt van Tanzania tot Bolivia, fietsen in het noorden van Thailand, Ethiopië, Zuid-Afrika, Namibië, Egypte, Myanmar/Birma en de Himalaya.

Anke is van huis uit een geografe en is in alles wat met geschiedenis en ontwikkeling van platteland en de stad te maken heeft geïnteresseerd. Meer dan 30 jaar gaf ze met heel veel plezier les op een VAVO als aardrijkskundecdocent. Sinds kort is ze gestopt met werken vanwege de ziekte MS. Mocht iemand dezelfde bovenstaande interesses delen of geïnteresseerd zijn in genealogie, neem dan contact op met haar (stuur een mailtje naar redactieraadsheer@hotmail.nl). Tatjana runt vanuit de benedenverdieping een sociale advocatenpraktijk. Het werk is haar op het lijf geschreven en ze zou niet weten wat voor werk leuker en motiverender is. Ze is ervan overtuigd dat een rechtsstaat pas echt een rechtstaat is als iedereen toegang tot het recht heeft. Helaas blijkt dat in de praktijk niet altijd zo te zijn.

Een schets van onze Raadsheren Coenraad van Beuningen

De raadsheren naar wie tien straten in onze buurt zijn vernoemd, speelden tussen 1561 en 1736 een vooraanstaande rol in de Nederlandse geschiedenis. (Raad)pensionarissen waren in deze periode adviseurs van de bestuurscolleges in de steden en gewesten van de Nederlanden. De (raad)pensionaris was de voornaamste bezoldigde ambtenaar (pensio = wedde = betaalde) in dienst van de meeste grote steden en van de belangrijkste plattelandsdistricten. Raadspensionarissen waren Johan van Oldenbarnevelt, Johan de Witt, Paulus Buys, Caspar Fagel, Anthonie Duyck, Adriaan Pauw en Simon van Slingelandt. Rombout Hogerbeets, Gilles van Ledenberch en Coenraad van Beuningen bekleedden elders in de vele bestuurscolleges van de Republiek een sleutelpositie. In de Raadsheren van 2022 tot medio 2024 plaatsen we de levensverhalen van onze tien raadsheren. Deze artikelen werden eerder gepubliceerd in De Raadsheer van januari 2000, ter ere van het 75-jarig bestaan van onze buurt. De verhalen waren deels gebaseerd op eerder geplaatste stukken van Els van Eijk van Heslinga en Peter Pot. Waar nodig zijn de teksten aangepast en ingekort.

Coenraad van Beuningen (1622 – 1693): Een man met twee zielen Emily Groenewegen

Dat de lijnen tussen patriciërs en prinsgezinden niet altijd even scherp te trekken waren, valt te illustreren aan het leven van Coenraad van Beuningen. Hij was een medestander van Johan de Witt, maar diende na het 'Rampjaar 1672' even zo goed stadhouder Willem III.

Pensionaris en meermalen burgemeester van Amsterdam

Coenraad van Beuningen kwam uit een Amsterdamse regentenfamilie. Hij studeerde rechten in Leiden. In 1651 werd hij pensionaris van Amsterdam. In 1652 leidde hij namens de Staten van Holland een diplomatieke missie naar Zweden en Denemarken om te voorkomen dat de Sont zou worden afgesloten voor Nederlandse schepen. De vaart op het Oostzeegebied, de 'moeder-negotie', was van wezenlijk belang voor de Republiek in de Gouden Eeuw. Later zou Van Beuningen ook diverse diplomatieke reizen maken naar Frankrijk en Engeland. In 1660 legde Van Beuningen het pensionarisambt neer. Wel bleef hij lid van de Vroedschap (het stadsbestuur). In de periode tot 1685 was hij zesmaal een jaar burgemeester van Amsterdam. Dat hij niet van enige ijdelheid gespeend was, blijkt uit de speciale penning die hij van zichzelf had laten slaan met zijn borstbeeld en het opschrift *Koenradius Beuningius, sextum consul*. Na de moord op de gebroeders De Witt benoemde stadhouder Willem III vele medestanders in de gewestelijke Staten en de vroedschappen van de steden. Onder hen was Coenraad van Beuningen, die het burgemeestersambt van Amsterdam (opnieuw) kreeg toegewezen. Zijn persoonlijke vriendschap met Johan de Witt was hiervoor kennelijk geen belemmering.

BUURTGENOTEN

Een breuk tussen de prins en de Amsterdamse regent

Van Beuningen diende Willem III jarenlang met diplomatieke adviezen. Het is aan zijn bemiddeling te danken geweest dat de Fransen in 1672 niet de hele Republiek onder de voet hebben gelopen en dat zij al in 1673 bereid waren een vredesverdrag te sluiten. In de jaren 1683/1684 ontstond er een breuk tussen de prins en de Amsterdamse regent. De prins vroeg grote sommen extra geld voor legerversterking, maar de stad Amsterdam onder leiding van Van Beuningen verzette zich hiertegen. In 1688 trok Van Beuningen zich terug uit het politieke leven.

Een man met twee zielen

In Coenraad van Beuningen hebben altijd twee zielen gehuisd. Enerzijds was hij een echte regent, erudiet, kunstzinnig, die zich met het grootste gemak bewoog in de hoogste kringen in binnen- en buitenland. Aan de andere kant gaf hij de voorkeur aan een sober en teruggetrokken

leven. Als student in Leiden raakte hij in de ban van een geloofsgemeenschap in Rijsburg, *de Collegianten*, die meenden dat predikanten overbodig waren: iedere gelovige moest zelf in staat zijn om te preken en geestelijke bijstand te verlenen. In deze kringen in Rijsburg verkeerde ook de grote filosoof Baruch de Spinoza, die pantheïstische ideeën verspreidde.

Zijn laatste jaren

Van Beuningen sleet de laatste jaren van zijn leven in kommervolle omstandigheden. Hij leed aan verstandsverbijstering. Hij toonde een fanatieke drang tot bekeren, waarbij hij velen hinderlijk achtervolgde van wie hij de ziel meende te moeten redden. Zijn echtgenote verliet hem nadat haar was gebleken dat hij zijn vermogen had verdubbeld. Van Beuningen werd onder curatele gesteld en eindigde zijn leven als een gevangene in zijn eigen huis

Wat zetten we zoal in onze vensterbank, en waarom? Katja Lubina

Deel 5: Ad Littel

In de Van Oldenbarneveltstraat op nummer 35 bevindt zich al ruim 25 jaar een boekenetalage. Elke week wordt er een nieuw thema neergezet, vermeld op een gele post-it sticker, met een aantal bijpassende boeken. Bedenker en uitvoerder van de boekenetalage is Ad Littel.

De boekenetalage van Ad

Hij vertelt: 'Het idee ontstond in juni 1997, toen ik het pand aankocht, mede vanwege de goede mogelijkheid voor een grote bibliotheek op de begane grond. Mijn collectie omvat meer dan 500 strekkende meter boeken (vaak in twee rijen achter elkaar op een plank). Hoeveel het er precies zijn, weet ik niet, ik schat 50.000 titels. De eerste 'expositie' was in juni 1998. Ik kreeg veel leuke reacties; buurtbewoners waren nieuwsgierig en soms ook ongelovig. Ik vond het een leuke manier om mij en mijn boekencollectie bij de buurtbewoners te introduceren. Veel mensen dachten dat ik boeken verkocht en dat het een winketalage was. Nu zijn mensen eraan gewend, maar ik krijg nog vaak te horen dat mensen omfietsen om even naar mijn boekenraam te kijken. Soms geven ze aan dat ze zelf nog een boek hebben dat bij het thema past en vragen of het erbij mag.'

Ik bepaal het nieuwe thema altijd op zaterdagavond en zet het dan neer. Zo hadden vroeger de kerkgangers de primeur op de zondagochtend. Ik probeer aansluiting te zoeken bij de actualiteit maar niet bij wat al de hele dag op de radio is. Zo kijk ik bijvoorbeeld of iemand 100 jaar dood is. Laatst las ik in de krant dat Antoni van Leeuwenhoek 300 jaar geleden overleden is. Maar toen realiseerde ik me dat ik geen boeken van of over hem heb. Dan probeer ik het thema te benaderen door tijdsgenoten of zijn onderzoeksthema's tentoon te stellen.

Ik vind het jammer als ik een thema moet herhalen, gelukkig gebeurt dat maar heel zelden. Het blijft een permanente zoektocht – daarom vind ik het leuk als mensen thema's aandragen.

Ik probeer de thema's van de week altijd wat ruimer te omschrijven zodat mensen ook de ruimte krijgen om het zelf verder in te vullen. Zo had ik onlangs boeken over Nederlandse keramiek neergezet. Dan schrijf ik niet 'Nederlandse Keramiek' op het gele stickertje maar 'Klei uit mensenhanden'. Soms denk ik dat een thema te gewaagd is, zeker als het om politieke of religieuze thema's gaat. Dan zet ik een vraagteken erbij, om aan te geven dat het geen statement is, maar iets dat me bezighoudt.'

Loop eens langs

Wilt u meer over Ads boekencollectie lezen? Kijk dan vooral in het archief van de Raadsheer. En loop regelmatig langs zijn raam! Ad is van plan om zijn boekenetalage nog jaren iedere week van een nieuw thema te voorzien. En als u suggesties voor een thema heeft, schroom dan niet om het aan Ad door te geven. Wie weet ligt het dan de week erop in zijn boekenraam!

TACOYO

TRAINING • ADEMHALING • CONDITIE • ONTSPANNING • YOGA • ONGAAN MET STRESS

HEEFT ALLES VOOR VERBETERING VAN JE IMMUUNSYSTEEM

1 Deze totaaltraining wordt ook aanbevolen door fysiotherapeuten.

2 Tacoyo verbetert je Immuunsysteem. Je valt af en je leert goed ontspannen.
TACOYO = anti-stress/burn-out.

3 Voor mannen en vrouwen, jong en oud ongeacht je conditieniveau. Iedereen is welkom. We doen geen 'pasjes'.

Bij Inlevering van deze flyer:

Bij Inlevering van deze flyer 25,- euro korting + een gratis proefles.

DINSDAGAVOND: 17:15 / 18.15 / 19.15 OF 20.15

Zaal: Bonaventuracollege Agora Leiden. Antonie Duycklaan 10H, Leiden
De zaal bevindt zich binnen 5-10 minuten van uw huis.

Gratis proefles. Wees snel: sommige uren wachtlijst.

Rob Szepesi 06-41861865 | r.szepesi@tacoyo.nl | www.tacoyo.nl

1,5 meter gegarandeerd

Van de Straat

Op vrijdag 22 september is de **Reuzenbol Leidsch Perspectief** onthuld in de tuin van het Da Vinci College aan de Kagerstraat. De Reuzenbol is onder andere door onze buurtgenoot Mats Schutz beschilderd, leerling 6VWO van het Da Vincicollege. De Reuzenbollen zijn onderdeel van het project *Giant Tulip Bulbs* van de Gildemeesters Bollenstreek. Ze zijn geplaatst tussen Leiden en Haarlem en elke bol vertelt een verhaal dat gerelateerd is aan de Bollenstreek. Er is een kunst-fietsroute langs de bollen uitgezet. Dicht bij onze buurt zijn bollen te vinden in het Bio Science Park en op landgoed Oud Poelgeest. Zie voor meer informatie gildemeestersbollenstreek.nl.

De vele regenbuien van dit najaar zorgden voor **wateroverlast in de buurt**, vooral aan de Van Beuningenlaan en in het eerste deel van de Van Oldenbarneveltstraat. Daar stonden kelders en garages onder water.

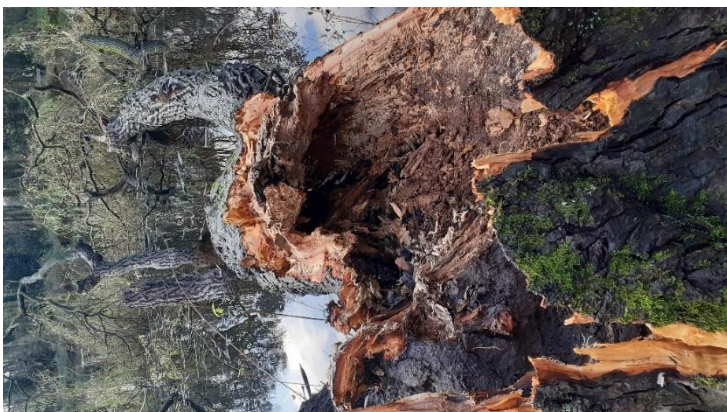

Met ingang van de komende jaarwisseling is het **gehele Boerhaavedistrict vuurwerkvrij**. Gemeente Leiden geeft als reden dat mensen met een bepaalde vorm van autisme alsook mensen met een al dan niet aangeboren neurologische afwijking ontzettend van streek kunnen raken bij het horen van harde vuurwerkknallen. Daarnaast zijn ook veel dieren hoog sensitief en ervaren zij geluid tot wel 3 á 4 keer krachtiger dan mensen. Het toevoegen van het Boerhaavedistrict aan de eerder toegewezen vuurwerkvrije zones in Leiden is de grootste uitbreiding sinds in 2019 het afsteken van vuurwerk in de hele binnenstad werd verboden. Eerder werd voor de Leidse Hout al een vuurwerkverbod afgekondigd.

Op donderdag 26 oktober, de geboortedag van Jan Wolkers, is de **Jan Wolkersboom**, een nakomeling van de beroemde Tulpenboom – *Liriodendron tulipifera* – van Herman

Boerhaave geplant in de Leidse Hout. Deze zogenaamde ent is door de Hortus Botanicus geschonken aan de Vereniging Vrienden van de Leidse Hout, ter gelegenheid van het 90-jarig bestaan van het park in 2021. De boom werd geplant in aanwezigheid van de burgemeester van Oegstgeest Emile Jaensch en VVLH-voorzitter Marlene Simoons. Jan Wolkers heeft zowel in Oegstgeest als aan de Rijnsburgerweg gewoond. In zijn jonge jaren zat hij op de Leidse Houtschool. In zijn boek *De Walgvogel* schrijft hij over de muzikant in het park.

Eind november is de grote **treurwilg aan de Grote Vijver** in de Leidse Hout omgevallen. De wilg was 70 jaar oud, hij was helemaal hol vanbinnen. De harde wind heeft waarschijnlijk het laatste zetje gegeven.

UITSMIJTER

Op 19 januari 2024 is de **uitreiking van de Broodpenning aan de Initiatiefgroep Raadsherenbuurt helpt Oekraïne**. Broodpenningen zijn munten die in vroeger tijden aan hulpbehoevenden werden gegeven na afloop van een kerkdienst. Met zo'n penning kon men vervolgens brood halen bij De Bakkerij van de Diaconie. Er zijn nog een aantal van deze historische penningen over. Het college van Diakenen, bestaande uit diakenen van alle protestantse geloofsgemeenschappen en de rooms-katholieke Parochie Petrus en Paulus, heeft besloten deze penningen uit te reiken aan een aantal personen en organisaties die zich sociaal en diaconaal inzetten voor Leidenaren en/of iets bijzonders hebben gedaan.

Aanleg glasvezel in de Raadsherenbuurt en Vogelwijk bericht van de gemeente

In heel Leiden wordt de komende jaren glasvezel aangelegd. Het projectteam van de gemeente heeft geprobeerd ervoor te zorgen dat de telecombedrijven glasvezel aanleggen voordat de straten open moeten voor de vernieuwing van het riool. Voor de Raadsherenbuurt is dat gelukt.

Woningeigenaren krijgen mogelijk bericht van Euronet voor de aanleg van glasvezel. Zij voeren de glasvezelwerkzaamheden uit in opdracht van Open Dutch Fiber. Euronet zal woningeigenaren vragen of zij akkoord zijn met het uitvoeren van de werkzaamheden.

Woningeigenaren bepalen zelf of een aansluiting in de woning wenselijk is. Als een aansluiting op eigen terrein niet wenselijk is zal Euronet de glasvezelkabel alleen aanleggen op gemeentegrond tot aan de erfgrans. Voor vragen of meer informatie: www.euronetinfratechniek.nl Naar verwachting volgt KPN in 2025 met het aanleggen van glasvezel.

Culturele agenda winter 2024

Cultuurhuis De Paulus - zondagconcerten

Zondag 28 januari 16.00 uur: Sam Armstrong, piano. Werken van Schubert, Brahms en Janáček

Zondag 25 februari 16.00 uur: mezzosopraan Barbara Kozelj en Thomas Beijer, piano. Het complete programma is nog niet bekend. Het omvat in ieder geval Elmer Schönbergers toonzetting van drie gedichten van W.H. Auden voor stem en piano (2022).

Zondag 24 maart 16.00 uur: Daniël van der Hoeven, piano – Lars Wouters van den Oudenweijer, klarinet – Iteke Wijbenga, altviool. Werken voor klarinet, altviool en piano van Mozart, Leo Smit en Elmer Schönberger, alsook de *Drei Stücke voor klarinet en piano* van Schumann.

Informatie: www.cultuurhuisdepaulus.nl

Oplossing zoekplaatje

Oplossing zoekplaatje Kinderopvang Krullebaar

Deze uitgave is geprint bij Mobi Handling

MoBi is een unieke onderneming van De Bink, in samenwerking met GGZ Rivierduinen in Leiden. De medewerkers van MoBi bestaan uit mensen die een kleinere of grotere afstand tot de arbeidsmarkt hebben. Zij werken samen met collega's die het grafische vak reeds goed verstaan aan reproducties die De Bink bij MoBi onderbrengt. De Bink biedt MoBi-medewerkers een werkplek waar zij kunnen

leren en werken, learning on the job, zodat re-integratie op de arbeidsmarkt in de toekomst mogelijk is.

Bedrijven, verenigingen en stichtingen kunnen bij ons terecht voor: vouwen, nieten, plakken, plastificeren, sealen, mailings samenstellen en inpakken. Printen in overleg.

Bekijk de website van MoBi
www.mobileiden.nl

MoBi Handling • Rooseveltstraat 38 • 2321 BM Leiden
t: 071 5791 836 • e: info@mobileiden.nl

ACTIVITEITEN - BUURTGIDS - COLOFON

Op de dinsdagavonden 9 januari, 6 februari, 5 maart en 2 april is er een filmvoorstelling in het **Dorpscentrum van Oegstgeest**.

Wilt u weten welke films er gedraaid worden, mail dan naar filmhuis@dorpscentrumoegstgeest.nl Kaartjes koopt u online [Filmhuis Oegstgeest - Tickets \(weticket.com\)](https://www.filmhuis-oegstgeest.nl/tickets)

Website www.raadsherenbuurt.com: hier vindt u informatie over de buurt en zijn de Raadsheren van de afgelopen jaren te vinden. Hier kunt u de foto's van de Raadsheer in kleur zien en direct doorklikken op linkjes in de tekst. **Webmaster:** Barbra Verbij, webmasterraadsherenbuurt@live.nl

Redactie De Raadsheer redactieraadsheer@hotmail.nl

Anne Sanderink, hoofdredactie

Eveline Kamstra, eindredactie

Nicole van der Linden, opmaak

Katja Lubina

Kiki Breet

Wolter Mooi

Illustraties Pien Wieland, Wolter Mooi, Yvonne Verdonk

Bezorging Ella van Luyn, Elias en Floris van den

Bogaert

Oplage 320 exemplaren

Bestuur Raadsherenbuurt

raadsherenbuurtbestuur@gmail.com

Robbert de Waal,

voorzitter

Nanette van

Beukering, secretaris

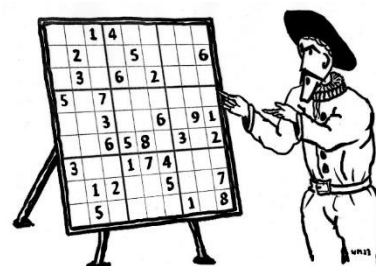
Rogier Brouwer,

penningmeester

Roel Meeuwesse

Barbra Verbij

Paul van Vuuren

Mini Buurtgids

Familieberichten Graag doorgeven aan de redactie van de Raadsheer

Buurtarchief lokaal Jeroen Hiemstra, Fagelstraat 15
071-5121213

Buurtarchief regionaal Erfgoed Leiden
www.erfgoedleiden.nl

Buurt-BOA Peter Walen, 06-52526110, p.walen@leiden.nl

Buurtenkoor De Raadsvogels Ine Wiersma,
Fagelstraat 24, 071-5156093, i.wiersma@planet.nl

Diefstal, inbraak, ouderenhulp, onderhoud en huis verbouwen, uitwisseling van gereedschap Rob
Grootenhuis, Fagelstraat 14, 071-5154769
grhuis@ipact.nl

Duurzaamheid

www.gagoed.nl en www.DuurzaamBouwloket.nl
Energiecoach Raadsherenbuurt Ruud Hommes,
<https://www.energiekleiden.nl/energiecoaches/>

Energiegroep Raadsherenbuurt Thibaut Visser, 06-12518845, energieraadsherenbuurt@gmail.com

Initiatiefgroep Raadsherenbuurt helpt Oekraïne
Ine Wiersma, Fagelstraat 24, 071-5156093,
i.wiersma@planet.nl

Leeskring De Raadsheer Rita de Coursey, Fagelstraat 39, 071-5155886

Mededelingenkastje Louise Berkhout, Johan de Wittstraat 18, 071-5177013

Sociaal WijkTeam voor zorgvragen swtnoord@leiden.nl,
071-5164904

Stichting Leidse Hout Monumentwaardig Jan
Reedijk, Antonie Duycklaan 4, 071-5176596

Vereniging Binnenterrein OWHJ
Raadsherenbuurt Ad Littel, Van Oldenbarneveltstraat 35, 071-5153475

Vereniging Buurt in Beweging / jeu de boules,
Frank Köster, Rijnsburgerweg 83, 06-22975044
www.buurtinbewegingleiden.nl

Vereniging onderhoud garageplein 'Jan Ballegoplein' Fokke Dijkema, Fagelstraat 23, 06-17876786

Vereniging Vrienden van de Leidse Hout Lieke van Boven, Johan de Wittstraat 29, 06-24182879

Werkgroep Leidse Hout Theater Richard Brame,
Johan de Wittstraat 41, 06-21881885

Werkgroep mobiliteit Raadsherenbuurt, Vogelwijk & Nieuweroord Maarten Mentzel

Wijkagenten Harold Kroep en Niels Stijnman, 0900-8844, in acute situaties: 112

De Raadsheer is een uitgave van Vereniging Raadsherenbuurt Leiden en wordt gefinancierd vanuit advertenties en contributie van bewoners van de buurt aan de Vereniging. De Raadsheer komt viermaal per jaar uit. Bijdragen zijn welkom. Tekst (in Word en zonder opmaak) en illustraties (in jpg) als bijlagen aanleveren per e-mail naar redactieraadsheer@hotmail.nl

U kunt ook adverteren in de Raadsheer.

De kosten hiervan bedragen €50,- per keer voor een hele pagina en €25,- per keer voor een halve pagina. Tarieven 2024 n.n.b.

Het thema voor de volgende Raadsheer is **Bedrijvigheid**, de deadline voor uw bijdragen is **3 maart 2024**

Garage E. Brouwer

van Oldenbarneveltstraat 37 2334 AE LEIDEN
071 -3626768 06-53563104 garagebrouwer@kpnmail.nl

Fiat, Lancia, Alfa Romeo en Abarth specialist

U kunt bij ons terecht voor:

- APK
- Onderhoudsbeurten
- Olie verversen
- Accu's
- Banden
- Schokdempers
- Uitlaten
- Remmen
- Ruitreparatie
- Airco controle/ reparatie

En natuurlijk ook voor advies.

Het adres voor APK, Onderhoud en reparatie van uw auto